Tillstånds- och tillsynsverket

Motiverad slutsats
4.11.2026
LVV-U/23041/2026
Offentlig

Fortum Power and Heat Oy/Lautamäen tuulivoima Oy
Kägelviksvägen 2–4
02150 Esbo

Lautamäki vindkraftsprojekt, Östermark, Bötom och Kristinestad
Motiverad slutsats

Den motiverade slutsatsen är kontaktmyndighetens motiverade slutledning om projektets betydande miljökonsekvenser. Slutsatsen grundar sig på bedömningsbeskrivningen, åsikterna och utlåtandena om den samt kontaktmyndighetens egen granskning. Den motiverade slutsatsen grundar sig på 23 § enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017, senare MKB-lagen).

Tillstånds- och tillsynsverket har fungerat som kontaktmyndighet för miljökonsekvensbedömningen.

1 Uppgifter om projektet

1.1 Basuppgifter om projektet

Lautamäki vindkraftsprojekt, Östermark, Bötom och Kristinestad

Den projektansvariga är Lautamäen tuulivoima Oy, som är ett projektutvecklingsbolag under Fortum Power & Heat Oy. WSP Finland Oy har fungerat som konsult för den projektansvariga i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

1.2 Beskrivning av projektet och projektalternativen

Projektet ligger på gränsen mellan Östermark och Bötom kommuner. Den planerade vindkraftsparken är belägen cirka 2,8 km söder/sydväst om Östermark centrum och 3 km norr/nordväst om Bötom centrum. Elöverföringsförbindelserna i projektet ligger dessutom i Kristinestads område.

Alternativ som bedöms i MKB-förfarandet

Vindkraftverk

ALT0: Projektet genomförs inte.

ALT1: I området av Lautamäki byggs 36 vindkraftverk med enhetseffekten 7–10 MW. Vindkraftverkens totala höjd är högst 360 meter. Projektområdets gemensamma effekt är maximalt 360 MW.

ALT2: I området av Lautamäki byggs 23 vindkraftverk med enhetseffekten 7–10 MW. Vindkraftverkens totala höjd är högst 360 meter. Projektområdets gemensamma effekt är maximalt 230 MW.

Elöverföring

SVE1: En cirka 9,7 kilometer lång högspänningsledning (400 kV) från vindkraftsområdets elstation B söderut till Fingrids planerade Åbacka elstation i Kristinestad. Ledningen löper huvudsakligen bredvid Fingrids nuvarande ledningskorridor Kristinestad–Kärppiö för 400 kV och 110 kV.

SVE2: En cirka 9,9 kilometer lång högspänningsledning (400 kV) från vindkraftsområdets elstation A norrut till Fingrids Kärppiö elstation i Östermark. Ledningen löper huvudsakligen bredvid Fingrids nuvarande ledningskorridor Kristinestad–Kärppiö för 400 kV och 110 kV.

Ändringar av projektplanen efter MKB-programskedet

Efter skedet för bedömningsprogrammet har placeringen av kraftverken ändrats. Placeringen av kraftverken har påverkats av värdefulla naturobjekt som har kartlagts i samband med natur- och fågelutredningarna. Antalet kraftverk i projektalternativen har varit detsamma som i programskedet.

Noggrannare beskrivning av projektet och projektalternativen presenteras i bedömningsbeskrivningen.

2 Förfarande vid miljökonsekvensbedömning

2.1 Anhängiggörande av bedömningsbeskrivningen

Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (nedan bedömningsförfarandet) har blivit anhängigt när den projektansvarige Lautamäen tuulivoima Oy har skickat ett program för miljökonsekvensbedömning (nedan bedömningsprogram) till kontaktmyndigheten 3.5.2024. Bedömningsprogrammet var framlagt till påseende 8.5.2024–7.6.2024 och kontaktmyndigheten gav utlåtande om programmet 5.7.2024.

I programskedet var Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten (nedan NTM-centralen) kontaktmyndighet.

Den projektansvarige skickade 29.6.2026 till kontaktmyndigheten en miljökonsekvensbeskrivning (nedan bedömningsbeskrivning) för behandling och för att myndigheten ska ge sin motiverade slutsats.

Ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning tillämpas för projektet på basis av 1 punkten 7e i bilagan till MKB-lagen.

2.2 Meddelande och samråd om bedömningsbeskrivningen

Kontaktmyndigheten meddelande om bedömningsbeskrivningen och att den är framlagd till påseende samt om möjligheten att lämna in åsikter och utlåtanden med en offentlig kungörelse 7.7.2026–4.9.2026. Kungörelsen publicerades på Tillstånds- och

tillståndsverkets webbplats www.lvv.fi > Aktuellt. Meddelande om kungörelsen skickades till kommunerna Östermark och Bötom och städerna Kristinestad och Närpes för publicering i enlighet med 108 § i kommunallagen (410/2015). Dessutom har information om bedömningsbeskrivningen och att den är framlagd till påseende samt om möjligheten att framföra åsikter och utlåtanden publicerats med annonser 9.7.2026 i tidningarna Tejuka, Syd-Österbotten och Suupohjan Sanomat.

Under samrådstiden har det varit möjligt att bekanta sig med bedömningsbeskrivningen på följande platser:

- På miljöförvaltningens webbtjänst på adress www.miljo.fi/lautamaki-vindkraft-MKB.
- Bötom kommunämbetsverk, Kristiinantie 3, 64350 Bötom
- Östermark servicepunkt, Rasintie 1 A, 64700 Östermark
- Kristinestads infopunkt, Sjögatan 47, 64100 Kristinestad
- Närpes stadshus, Kyrkvägen 2, 64200 Närpes

Bedömningsbeskrivningen presenterades under ett informationsmöte som ordnades tisdag 18.8.2026 klockan 17.30–19.30 i auditoriet i Teuvan lukio, gymnasiet i Östermark, adress Sipiläntie 3, 64700 Östermark. Det var också möjligt att delta i infomötet på distans.

2.3 Samordning av olika förfaranden

I samband med förfarandet vid miljökonsekvensbedömning görs delgeneralplaner för vindkraft som förutsätts för att projektet ska kunna genomföras. Planerna är anhängiga i området av kommunerna Bötom och Östermark. Bötom kommunstyrelse har godkänt projektets planläggningsinitiativ 16.10.2026 och Östermark kommunstyrelse har godkänt initiativet 13.11.2026. MKB- och planläggningsförfarandena är separata, men avsikten är att tidsmässigt försöka genomföra dem parallellt och att planläggningen utnyttjar materialet i MKB-förfarandet.

I samband med bedömningsförfarandet har en utredning om behovet av en Naturabedömning för Naturaområdet Lutakkoneva gjorts och den har skickats till Tillstånds- och tillsynsverket i samband med bedömningsbeskrivningen.,

3 Utlåtanden och åsikter om bedömningsbeskrivningen

Kontaktmyndigheten har begärt utlåtande om bedömningsbeskrivningen av kommunerna i projektets influensområde och av andra myndigheter som ärendet sannolikt berör. Sammanlagt 19 utlåtanden och 12 åsikter om bedömningsbeskrivningen har lämnats in till kontaktmyndigheten. Utlåtanden gavs av följande myndigheter: Livskraftscentralen i Sydvästra Finland, Försvarsmakten, Meteorologiska institutet, Österbottens förbund, Bötom kommun, Forststyrelsen, Trafikledsverket, Södra Österbottens förbund, Södra

Tillstånds- och tillsynsverket

Motiverad slutsats
4.11.2026
LVV-U/23041/2026
Offentlig

Österbottens välfärdsområde (räddningsverket), Kauhajoki stad, Fingrid Abp, Korsholms kommun, Västkustens miljöenhet, Livskraftscentralen i Österbotten, Museerna i Seinäjoki, Geologiska forskningscentralen och Naturresursinstitutet. Säkerhets- och kemikalieverket TUKES och Suomen Erillisverkot konstaterade att de inte har något att yttra om bedömningsbeskrivningen för Lautamäki vindkraftspark. Följande organisationer lämnade in åsikter: Suupohjan lintutieteellinen yhdistys ry., Naturskyddsförbundet, Södra Österbottens distrikt och EPV Alueverkko Oy. Dessutom lämnade 9 privatpersoner in åsikter. Till kontaktmyndigheten skickades dessutom en adress mot vindkraftsprojektet, vilken har undertecknats av sammanlagt mer än 300 personer.

Nedan presenteras kontaktmyndighetens uppfattning om samrådsresponsens centrala innehåll. Utlåtandena finns i sin helhet på adress www.miljo.fi/lautamaki-vindkraft-MKB Uppgifter som anses vara personuppgifter och uppgifter enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 24 § har tagits bort i utlåtandena som har publicerats på webbsidorna.

Sammandrag av utlåtanden

Allmänt

I flera utlåtanden gavs kommentarer om att bedömningsbeskrivningen huvudsakligen är övergripande, men det konstaterades också att konsekvensbedömningen fortfarande är förknippad med osäkerheter och det finns behov av att precisera särskilt när det gäller bedömningarna som riktas till fågelbeståndet, människornas levnadsförhållanden, fiskerihushållning och kumulativa effekter samt i granskningen av projektets överensstämmelser med landskapsplanen. Dessutom bedömer flera av dem som gett utlåtande att särskilt alternativ ALT1 är förknippat med avsevärda miljökonsekvenser, som fordrar att projektet avgränsas och lindringsåtgärderna preciseras i den fortsatta planeringen.

Projektets alternativ, elöverföring och områdesanvändning

Utlåtandena fäste särskild uppmärksamhet på ALT1, som sträcker sig avsevärt utanför vindkraftsområdet enligt landskapsplanen, medan ALT2 ligger i sin helhet i området enligt landskapsplanen. I flera utlåtanden framfördes behov av fortsatt planering i granskningen av antalet kraftverk, kraftverkens höjd och deras placering. Österbottens förbund konstaterade att i alternativ SVE1 för elöverföringen borde planeringsbestämmelserna i landskapsplanen ha granskats noggrannare. Södra Österbottens förbund påpekade att i bedömningsbeskrivningen har bristfälligt granskats genomföring av elöverföringen med jordkablar och samarbetet med andra energiproduktionsprojekt, trots att det skulle ha funnits förutsättningar för det och planeringsbestämmelsen i landskapsplanen har förutsatt det. Österbottens och Södra Österbottens förbund konstaterade att uppmärksamhet bör fästas på samordning av elöverföringen med andra energi- och elöverföringsprojekt i fortsättningen.

Södra Österbottens förbund anser att det är en brist att bedömningsbeskrivningen i verkligheten inte innehåller en bedömning att projektet överensstämmer med landskapsplanen och konstaterar att i beskrivningen har inte tillräckligt bedömts hur ALT1 uppfyller planeringsbestämmelserna i landskapsplanen, trots att alternativen har bedömts ha betydande negativa konsekvenser bland annat för fågelbeståndet samt människornas levnadsförhållanden och trivsel. I Södra Österbottens förbunds utlåtande framhävdes dessutom iakttagande av rekreationsområden, friluftsleden, grundvattenområden och bebyggelsen.

Landskapet och kulturmiljön samt det arkeologiska kulturarvet

I flera utlåtanden konstaterades att projektet bedöms har betydande negativa konsekvenser för närområdets landskaps- och kulturmiljöobjekt och konsekvenserna riktas i synnerhet till Teuvanjoki ådal–Tjöck ådals kulturlandskap, Mörtmark by samt till andra värdefulla byggda kulturmiljöer. I flera utlåtanden ansågs att vindkraftverken förändrar landskapet kraftigt, dominerar ställvis horisonten och förstärker redan tidigare de kumulativa effekterna av vindkraften för området. Södra Österbottens förbund ansåg att landskapskonsekvenserna av båda alternativen är stora och negativa. Museet i Seinäjoki uppskattade att i synnerhet Mörtmark by och Teuvanjoki ådal–Tjöck ådals kulturlandskap lämnar i influensområdet för flera vindkraftsområden. Kauhajoki stads miljötjänster ansåg att konsekvenserna för landskapet på rekreationsobjekten skulle ha kunnat åskådliggöras på ett mera omfattande sätt i bedömningsbeskrivningen. För att lindra konsekvenserna framfördes i utlåtandena att höjden på kraftverken sänks och att antalet kraftverk och deras placering ses över.

I sitt utlåtande konstaterade museet i Seinäjoki att det finns exceptionellt rikligt med arkeologiska objekt i projektområdet och framför särskilt kraftverken i närheten av Hautamäki gravröse och Pikku-Peni tjärdal och konsekvenserna som eventuellt orsakas av dem. Dessutom uppskattar ansvarsmuseet att vindkraftverken kan försämra objektens kulturhistoriska upplevelse, trots att den egentliga arkeologiska kulturmiljöns konstruktioner inte skadas.

Yt- och grundvatten

I utlåtandet konstaterades att projektets mest betydande vattendragskonsekvenser riktas till Peninluomas avrinningsområde, vars öringsbestånd anses både fiskeriekonomiskt och naturskyddsmässigt mycket värdefullt. Bedömningen av konsekvenserna för vattendragen ansågs delvis vara bristfällig, eftersom fiskbeståndet i projektområdets bäckar inte har utretts tillräckligt täckande med elprovfiske och förekomsten av öring kan bli oupptäckta på basis av enbart modelleringarna som gjorts i PUROHELMI-projektet. Särskild oro orsakas av partikelbelastningen under byggandet, försurnings- och metallbelastningen som eventuellt uppstår av potentiellt sura sulfatmarker samt förändringar som orsakas av överskridningarna av bäckar för vattenorganismernas livsmiljöer och vandringsmöjligheter. Livskraftscentralen i Sydvästra Finlands fiskerimyndighet framhävde i sitt utlåtande Peninluomas särskilda betydelse som levandsområde för det ursprungliga öringsbeståndet i Teuvanjoki ås vattendrag och ansåg att objektets känslighet borde ha bedömts vara större

än det nuvarande och framför att god ekologisk status i Peninluoma har uppskattats vara utsatt för risken att försämras. Korsholms kommun å sin sida poängterade att byggandet inte får försämra vattenkvaliteten i Peninluoma.

I utlåtandena konstaterades att trots att projektområdet inte ligger i klassificerade grundvattenområden finns det ändå flera viktiga grundvattenområden med avsikt på vattenförsörjningen i dess närområde. I utlåtandena poängterades att byggande, sprängningar, trafik eller kraftverkens funktion inte får riskera grundvattnets kvalitet eller mängd. Bötom kommun framhävde särskilt skyddet av närliggande Kärmesharju grundvattenområdet av klass I som ligger i närheten och framförde att kraftverk nr 17 ska tas bort och vägförbindelserna ändras så att de tryggar grundvattnen. GTK påminde om förbudet mot att förstöra grundvattnet och konstaterade att vissa kraftverksplatser ligger i jordmånsområden som är gynnsamma för grundvattenbildningen. Kauhajoki stads miljötjänster framförde å sin sida att uppföljning av grundvattnet läggs till i planen för uppföljning av projektet och att konsekvenserna även bedöms för privata hushållsvattenbrunnar.

Mark- och berggrund

I utlåtandena konstaterades att de mest betydande riskerna i anslutning till mark- och berggrunden hör samman med eventuella sura sulfatjordar och ställvis till fragmentarisk berggrund och utmanande berggrundsförhållanden, framför allt Seinäjoki–Bötom-skjuvzonen konstaterades kunna orsaka utmaningar för anläggningen av kraftverk. I utlåtandena har hanteringen av risker i anslutning till sura sulfatjordar och förhindrande av surt avrinningsvatten poängterats. GTK framförde också myrmarksområdet Iso-Peni-Saarenneva och eventuella konsekvenser av tjocka torvskikt för byggandet.

Fågelbeståndet och andra djurarter

I flera utlåtanden konstaterades att konsekvenserna för fågelbeståndet är projektets betydande miljökonsekvenser. Särskilt konsekvenserna för det flyttande fågelbeståndet bedömdes vara stora negativa i båda projektalternativen och även konsekvenserna för det häckande fågelbeståndet uppskattades vara betydande. I projektområdet ligger FINIBA- och METSO-områdena Sydbottens skogar (Suupohjan metsät), som Forststyrelsen fäste uppmärksamhet på i sitt utlåtande på samma sätt som konsekvenserna för fågelbeståndet i Suksenjärvi. I Forststyrelsens och Södra Österbottens förbunds utlåtanden framfördes områdets revir för stora rovfåglar samt de kumulativa effekterna av andra projekt för dessa revir. Södra Österbottens förbund lyfte fram den bristfälliga bedömningen av de kumulativa effekterna i fråga om stora rovfåglar och framhävde att beaktande av planeringsbestämmelserna i anslutning till rovfågelbeståndet som framförs i landskapsplanen förblir oklart. Naturresursinstitutet ansåg att konsekvenserna för skogshönsfåglarnas spelplatser ser ut att kunna sträcka sig till ett mera vidsträckt område än vad som bedömts. I utlåtandena framfördes antalet kraftverk, deras placering och höjd bör justeras i syfte att minska konsekvenserna för fåglarna.

I utlåtandena konstaterades att konsekvensbedömningarna av skogshönsfåglarna och bland direktivarterna flygekorren, fladdermusen och sotnätfjärilen är osäkra. I synnerhet de splittrade livsmiljöerna och de kumulativa effekterna av flera projekt i närområdet bedömdes kunna orsaka långvariga olägenheter för djurlivet. I utlåtandena framhävdes också behovet av uppföljning av arterna under och efter projektet. Forststyrelsen framhävde bevarandet av flygekorrens ekologiska förbindelser. Södra Österbottens förbund framförde betydelsen av att trygga livsmiljöerna för den mycket hotade sotnätfjärilen.

Värdefulla naturobjekt, skyddsområden och ekologiska förbindelser

I utlåtandena konstaterades att i området finns flera värdefulla objekt med avsikt på den biologiska mångfalden samt Natura-, FINIBA och METSO-objekt. Konsekvenserna för de ekologiska förbindelserna, arternas livsmiljöer och bevarandet av den biologiska mångfalden ansågs vara delvis bristfälligt bedömda, Forststyrelsen ansåg att konsekvenserna för METSO-objektens fågelvärden och de ekologiska förbindelserna inte har bedömts tillräckligt. Kauhajoki stads miljötjänster framhävde att viktiga objekt för den biologiska mångfalden bör tryggas i placeringen av kraftverk och i elöverföringen. I utlåtandena poängterades i synnerhet att splittringen av det ekologiska nätverket och bevarandet av skyddade livsmiljöer beaktas i den fortsatta planeringen.

Människornas levnadsförhållanden, trivsel och områdets rekreationsanvändning

I utlåtandena konstaterades att projektet uppskattas ha betydande konsekvenser för människornas levnadsförhållanden, trivsel och den upplevda livsmiljön i synnerhet via buller, blinkande ljus och skuggor, landskapsförändringar och sämre rekreationsanvändning. I flera utlåtanden framfördes invånarnas negativa synpunkter på projektet och bekymmer om tilltagande kumulativa effekter som en följd av redan befintliga och planerade vindkraftsprojekt i området. Särskilt konsekvenserna av skuggbildningen i alternativ ALT1 ansågs vara mycket betydande.

Trafik och säkerhet

I utlåtandena konstaterades att projektets säkerhetskonsekvenser hör samman med trafiken under byggande, tunga transporter och ökningen av trafikmängderna, riskerna för miljöskador samt riskerna för iskast under vindkraftverkens drift. Trots att säkerhetsriskerna identifieras i bedömningsbeskrivningen, ansågs i flera utlåtanden att de borde ha granskats mera ingående i synnerhet när det gäller områdets rekreationsanvändning och trafiken. Trafikledsverket och Livskraftscentralen i Österbotten framhävde ruttplanering av specialtransporterna och tillräckligt skyddsavstånd till landsvägarna. Räddningsverket i Södra Österbotten framhävde risken för iskast som en av de mest betydande riskerna under drift och ansåg att konsekvenserna inte har granskats i tillräckligt i bedömningen exempelvis för dem som använder friluftslederna, snöskoterlederna, vindskydden och andra rekreationsobjekt. Södra Österbottens räddningsverk fäste uppmärksamhet på betongtransporternas trafiksäkerhets- och

miljörisker. Bötom kommun framförde bekymmer över vissa transportleders konsekvenser för grundvattenområdena.

Radar och telekommunikation

I utlåtandet konstaterades att projektet inte uppskattas ha omedelbara betydande konsekvenser för radar- och kommunikationssystemen, men det omfattande vindkraftbyggandet i området kan orsaka tilltagande kumulativa effekter. Försvarsmakten påminde om att ändring av antalet kraftverk i projektet, kraftverkens höjd eller placering kan förutsätta anskaffning av ett nytt utlåtande om godtagbarhet. Meteorologiska institutet bedömde att konsekvenserna för väderleksradaranordingarna är för tillfället obetydliga, men framförde oro över vindkraftverkens störningseffekter och om eventuellt behov av kompenserande mätningar i framtiden.

Kumulativa effekter

I utlåtandena konstaterades att kumulativa effekter med andra vindkraftverk i området utgör en av de mest betydande utmaningarna för projektet. Kumulativ effekt identifierades särskilt för landskapet, kulturmiljön, fågelbeståndet, rekreationsanvändningen, bullret, blinkande ljus och skuggor såsom även konsekvenserna för människornas levnadsförhållanden. Kauhajoki stads miljötjänster å sin sida poängterade särskilt betydelsen av bullrets och effekterna av blinkande ljus och skuggor för invånarna i närområdet. Kauhajoki stads miljötjänster ansåg att konsekvenserna av bullersamverkan delvis var otydliga och framförde att bullrets förekomsttäthet kan öka på grund av kumulativa effekter av flera projekt i synnerhet i området av Mörtmark, Rönnlund och Rehuluokko. Forststyrelsen framförde de kumulativa effekterna för fågelbeståndet i Suksenjärvi och Lutakkoneva. Naturresursinstitutet bedömde att kumulativa effekter av flera projekt kan försämra viltarternas livsmiljöer på lång sikt. I utlåtandena poängterades att konsekvenserna kan bli avsevärt större än konsekvenserna i ett enskilt projekt, varför bedömning och iakttagande av de kumulativa effekterna ansågs vara viktigt i den fortsatta planeringen.

Sammandrag av åsikterna

Projektalternativ

I de flesta åsikterna anses att den enda godtagbara lösningen är att inte genomföra projektet (ALT0), medan en del anser att ett knapphändigare alternativ (ALT2) kan vara godtagbart. Alternativ ALT1 stöter på motstånd och anses vara ogenomförbart. Dessutom lyftes det bristfälliga bedömningsmaterialet fram såsom även osäkerheter och motstridigheter. Dessutom framfördes oro över lokalinvånarnas möjligheter att påverka och om de är tillräckliga.

EPV Alueverkko Oy framför att ruttalternativet SVE2 för elöverföringen ligger i närheten av EPV Alueverkko Oy:s kraftledningar för 110 kV eller korsar dem och därför påpekar företaget att den som ansvarar för vindkraftsprojektet bör begära ett separat utlåtande om

konstruktionerna och deras placering i närheten och ledingsområdet för EPV Alueverkko Oy:s kraftledningar.

Grund- och ytvatten

När det gäller ytvattnet framhävs i åsikterna särskilt bäckarnas och småvattnens ekologiska betydelse. Bedömningen av belastningskonsekvenserna för bäcköringsstammen, vattenkvaliteten, vattenföringen och byggandet i Peninluoma anses vara otillräcklig.

Kärmesharju vattenandelslag framför att Kärmesharju grundvattenområde ligger i närheten av projektområdet, vilket hör samman med oro över eventuella konsekvenser för grundvattnets kvalitet, grundvattenstånd och strömningsförhållanden. I åsikterna framförs att det borde göras en undersökning av den geologiska jordmånstrukturen i grundvattenområdet, i vilken fastställs grundvattnets strömningsriktning, höjdnivån och jordmånens skiktstruktur.

Naturresurser

I åsikterna framförs oro över mängderna material som krävs för projektet såsom mängden stål och betong samt behovet av sällsynta jordmetaller. I åsikterna konstateras dessutom att det fortfarande är problem med återvinningen av vindkraftsverkens rotorblad. I åsikterna anses att betongfundamenten, byggande av vägnätet och förändringarna som terrängen utsätts för orsakar långvariga konsekvenser för skogsområdena och de kan försvåra senare återställande av områdena.

Naturvärden

I åsikterna framträdde oro över projektets konsekvenser för den biologiska mångfalden, skyddsområdena, de ekologiska förbindelserna samt djurlivet och fågelbeståndet. I utlåtandena framfördes att särskild uppmärksamhet bör fästas på Lutakkonevas, Suksenjärvis och andra våtmarkshelheters betydelse.

I åsikterna konstaterades att röjning av skogar, myrmarker och andra livsmiljöer försämrar den biologiska mångfalden och splittrar de ekologiska förbindelserna och minskar djurens livsrum. I åsikterna framträder oro om flygekorrens, vargens, utterns och andra arters livsmiljöer och transportleder ska bevaras. Suupohjan Lintutieteellinen yhdistys ry. anser att utredningarna om flygekorre, varg, utter, bäver och andra stora däggdjur är bristfälliga och konsekvenserna för deras livsmiljöer och transportförbindelser har inte bedömts tillräckligt. Finlands naturskyddsförbunds Österbotten distrikt r.f. lyfter i synnerhet fram risken för att de ekologiska förbindelserna för storvilt och andra djur försvagas samt osäkerheterna i fråga om vargutredningens tillräcklighet.

Suupohjan lintutieteellinen yhdistys ry. och Naturskyddsförbundets Österbotten distrikt r.f. framförde i sina åsikter att naturutredningarna är förknippade med flera brister och osäkerheter, varför osäkerheter orsakas i synnerhet av konsekvenserna som riktas till fåglarna och de ekologiska förbindelserna och bedömningen av de kumulativa effekterna.

Suupohjan lintutieteellinen yhdistys ry. konstaterar att bedömningen av konsekvenserna för fåglarna hör samman med osäkerheter särskilt när det gäller kumulativa effekter för flyttfåglar, rovfåglarnas flyttsträck, kollisionsrisken och de kumulativa effekterna av olika projekt. I åsikterna framförs att området är värdefullt för fågelbeståndet och där förekommer rikligt med häckande och flyttande fåglar. Naturskyddsförbundet Österbottens distrikt r.f. framhäver att projektområdet ligger i området där de viktigaste stora fåglarna i Finland har koncentrerat sina flyttsträck och i ett FINIBA-område, varför konsekvenserna för det flyttande och häckande fågelbeståndet, i synnerhet gässen, tranorna, rovfåglarna och skogshönsfåglarna kan vara betydande. I åsikterna framhävs i synnerhet stora rovfåglars flygrutter och revir, fåglarnas kollisionsrisk, projektets hindereffekter för det flyttande fågelbeståndet samt de kumulativa effekterna med andra vindkraftsprojekt.

Människornas levnadsförhållanden, trivsel och områdets rekreationsanvändning

I åsikterna bedöms att i och med genomföringen av projektet försämras områdets attraktivitet som boende- och fritidsmiljö. I åsikterna framträder oro över försämringen av lugnet i naturen, boendetrivseln och rekreationsmöjligheterna och över att vindkraften förändrar områdets rekreations- och landsbygdslandskap i mera industriell riktning. Projektet bedöms kunna försämra verksamhetsförutsättningarna för naturturism, friluftsliv och utvecklingsprojekt i anslutning till dessa. Områdets dragningskraft grundar sig på naturvärden och i åsikterna framförs att det redan finns tillräckligt med vindkraft i området. Särskilt Forntida bergens vandringsleder, området Pappilankangas-Parra, Suksenjärvis miljö och andra friluftsobjekt anses vara viktiga rekreationsområden och oro över projektets konsekvenser framförs bland annat om bullerkonsekvenserna och risken för iskast samt friluftslederna. I åsikterna framförs också den planerade cykelleden och eventuella konsekvenser för hästsporten och ridsportverksamheten. I åsikterna anses att områdets dragningskraft för turismen kommer att lida.

I åsikterna framförs att alla bostadshus inte har beaktats i avståndsgranskningarna och i vissa fall placeras kraftverk närmare bostadshus än minimiavståndet som uppges i materialet. Flera åsiktsgivare anser att de nuvarande skyddsavstånden är för små för så stora kraftverk. I flera åsikter förekommer oro över att fastigheternas värde sjunker i närheten av projektområdet och att ansvaret för kostnaderna för rivning av vindkraftverken överförs till markägarna.

Buller är ett av de teman som lyfts mest fram i åsikterna. Oron riktas både till buller som hörs och till infraljudets eventuella konsekvenser. Bullerkonsekvenserna befaras orsaka hälsoproblem och försämra livskvaliteten. I åsikterna lyfts dessutom fram bullermodelleringarnas otillförlitlighet, beräkningsresultatens motstridigheter, bedömning av gemensamt buller, brist på byggnadsspecifika uppgifter samt oklarheter i tätheten för förekomsten av buller. Dessutom anses bedömningen av blinkande ljus och skuggor vara delvis bristfällig. I åsikterna poängteras behovet av byggnadsspecifika beräkningar, korrekta källuppgifter och noggrannare uppgifter om varaktigheten och omfattningen av blinkande ljus och skuggor. Det blinkande ljuset och skuggorna bedöms kunna försämra boendetrivseln i synnerhet i närområdena.

I åsikterna framträder förändringarna som vindkraftsbyggandet orsakar för vägnätet, säkerheten för dem som rör sig utomhus och på friluftsleder samt oron över vindkraftverkens konsekvenser för televisions- och mobilnätverkens funktion. Som säkerhetsrisker anses i synnerhet att isen som samlats på rotorbladen lossnar, rotorbladen går sönder, eldsvådor och andra eventuella olyckssituationer samt trafiken under byggtiden.

Landskapet och kulturhistoria

I åsikterna anses att stora vindkraftverk förstör landskapet och förändrar landskapet på ett bestående sätt. Oro framförs även om flyghinderljusens synlighet. Vindkraftverken anses försämra områdets naturlandskap, områden som är lämpliga för rekreationsanvändning och byabilden samt minska områdets dragningskraft som boendemiljö och turistomgivning. I åsikterna ifrågasätts dessutom illustrationernas tillräcklighet och realism.

I en enskild åsikt framhävs bevarandet av ett råmärke i sten från storskiftets tid i Bötom och att det beaktas i planeringen på grund av dess eventuella kulturhistoriska värde. Dessutom framförs oro om att eventuella fornminnen ska beaktas och framförs även gravfältet från korstågstiden som finns i området.

Kumulativa effekter

I åsikterna framhävs i stor utsträckning oro över vindkraftverkets kumulativa konsekvenser och bedömningen av dem anses vara otillräcklig. Området anses bli omringat flera vindkraftsprojekt som är i bruk och som är under planering. I åsikterna framhävs att projektet Lautamäki bör bedömas som en del av den byggda och planerade vindkraftsprojektens helhet i Sydösterbotten. De kumulativa effekterna anses vara betydande i synnerhet för landskapet, bullret, fågelbeståndet, de ekologiska förbindelserna, splittringen av livsmiljöerna och flyttsträcken.

4 Kontaktmyndighetens bedömning om bedömningsbeskrivningens tillräcklighet och kvalitet samt kompetensen hos dem som gjort beskrivningen

Kontaktmyndigheten har granskat bedömningsbeskrivningens tillräcklighet och kvalitet och konstaterar att bedömningsbeskrivningen uppfyller på ett tillräckligt sätt kraven på innehåll i en bedömningsbeskrivning enligt 19 § i MKB-lagen (277/2017) och 4 § i MKB-förordningen (277/2017). Projektalternativen, beskrivningen av influensområdets nuläge, materialet som ligger till grund för bedömningarna och beskrivningen av utredningsmetoderna, de bedömda konsekvenserna samt bedömningen av alternativens betydelse har trots en del brister framförts på ett tillräckligt sätt så att man i denna motiverade slutsats har kunnat ta ställning till konsekvensernas betydelse och att det att på basis av bedömningarna och utredningarna som utarbetats som bakgrund för dem har varit möjligt att dra slutledningar om projektets betydande miljökonsekvenser.

Vid bedömningen av betydelsen av Lautamäkiprojektets miljökonsekvenser har metoderna som framförts i IMPERIA-projektet tillämpats och kontaktmyndigheten anser att metoden är ändamålsenlig. Konsekvensernas betydelse fastställdes genom att bedöma konsekvensobjektets känslighet och förändringens storlek. Bedömningens resultat har framförts i kapitlen om bedömning av olika konsekvenstyper samt i tabellform i kapitlet som jämför olika alternativ.

I konsekvensbeskrivningens bilaga framförs enligt ämnesområde hur det som kontaktmyndigheten framfört i utlåtandet om bedömningsprogrammet har beaktats i bedömningen. Till vissa delar har kontaktmyndigheten noterat brister i beaktandet, men konstaterar att i huvudsak har utlåtandet om programmet beaktats.

I bedömningsbeskrivningen framförs utbildning och erfarenhet för de sakkunniga som deltagit i utarbetandet av programmet. Personalen som har deltagit i bedömningen av natur- och Naturakonsekvenserna är tämligen oerfaren. Kontaktmyndigheten anser emellertid att den projektansvarige huvudsakligen har haft tillgång till tillräcklig sakkunskap för att göra upp bedömningsbeskrivningen och för att göra separata utredningar som ingår i den. Kontaktmyndigheten påpekar att i bedömningsbeskrivningen borde även underkonsulternas utbildning och erfarenhet ha beskrivits. Dessa uppgifter är bristfälliga när det gäller erfarenheten i fråga om de personer som utarbetat naturutredningarna för Ahlman Group Oy. Dessutom är det skäl att i de separata utredningarna ange den sakkunnig som utarbetat rapporten, exempelvis i rapporten över vargutredningen framgår inte vem som utarbetat den.

I bedömningsbeskrivningen har det framförts åtgärder för att förebygga eller lindra skadliga konsekvenser i samband med flera olika influensobjekt. För en del konsekvenstyper har det i slutledningarna av konsekvensens betydelse alltför mycket betonats osäkra lindringsåtgärder, vilket inte motsvarar principerna för bedömningen inom MKB-förfarandet. Sådana exempel är bland annat att man hänvisar till skyddande trädbestånd för att lindra landskapskonsekvenser samt i fråga om buller ändring av användningsändamål för fritidshus. I fråga om vissa konsekvenser som i bedömningen konstaterats vara betydande har det som lindringsåtgärder framförts att antalet vindkraftverk minskas, att vindkraftverken placeras på ett annat sätt eller tas bort, vilket kontaktmyndigheten anser vara sakligt. Kontaktmyndigheten tillägger att avlägsnandet av vindkraftverk eller inskränkningar av projektet ska vara den primära lindringsåtgärden, om det identifieras konsekvenser som är lagstridiga eller överskrider riktvärdena. Kontaktmyndigheten anser det vara viktigt att man förbinder sig vid de lindringsmetoder som lyfts fram och att de omsätts i praktiken i den fortsatta planeringen av projektet.

På basis av den respons som lämnats in till kontaktmyndigheten framgår också invånarnas upplevelser om att invånarnas respons inte beaktas i tillräcklig omfattning. Kontaktmyndigheten konstaterar att möjligheterna till deltagande som ordnats i samband med bedömningsförfarandet har varit tillräckligt, men betonar samtidigt att eftersom projektet ligger i ett område där det i närinfluensområdet finns bebyggelse och flera andra projekt, framhävs behovet av att deltagandet ska planeras omsorgsfullt och i tillräcklig omfattning även i de fortsatta skedena av projektet.

I miljökonsekvensbeskrivningen presenteras ett förslag på hur konsekvenserna av projektet ska följas upp. I uppföljningsprogrammet framförs att konsekvenser som riktas till människorna, bullerkonsekvenser och fågelkonsekvenser ska följas upp.

Kontaktmyndigheten har granskat bedömningsbeskrivningens tillräcklighet och kvalitet och tar till följande i sina slutledningar ställning till bristerna i dem samt till osäkerheterna i anslutning till fastställandet av konsekvensernas betydelse. På basis av bedömningsbeskrivningen, samrådsresponsen och egen tilläggsgranskning framför kontaktmyndigheten som sin motiverade slutsats följande om de betydande konsekvenserna av Lautamäki vindkraftsprojekt.

5 Kontaktmyndighetens slutledning om projektets betydande miljökonsekvenser

5.1 Avgränsning och behandling av betydande konsekvenser

I MKB-förfarandet för Lautamäki vindkraftsprojekt uppskattades på förhand att de sannolika betydande konsekvenserna som granskas skulle vara konsekvenser för människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel, buller, blinkande ljus och skuggor, konsekvenser för landskapet och kulturmiljön samt konsekvenser för växtligheten, djurlivet och fågelbeståndet.

Enligt bedömningsbeskrivningen riktas de mest betydande negativa konsekvenserna i båda projektalternativen (ALT1 och ALT2) till flyttande fåglar samt människornas levnadsförhållanden, för vilka konsekvenserna bedöms vara stora negativa. I alternativ ALT2 orsakas mycket stora negativa konsekvenser av blinkande ljus och skuggor, och stora negativa konsekvenser orsakas för det häckande fågelbeståndet och för människornas trivsel. Måttliga negativa konsekvenser bedöms i båda projektalternativen orsakas för landskapet och kulturmiljön, växtlighet och naturtyper, arter i habitatdirektivets bilaga IV (a) och för andra beaktansvärda djurarter samt för trafiken.

På basis av bedömningsbeskrivningen orsakas dessutom i alternativ ALT1 måttliga negativa konsekvenser med tanke på samhällsstrukturen och markanvändningen, det arkeologiska kulturarvet, människors hälsa, allmän säkerhet och miljörisker samt buller. I genomföringsalternativen för elöverföringen har de mest betydande konsekvenserna bedömts vara måttliga negativa konsekvenser för klimatet. Dessutom skulle i alternativ SVE2 riktas måttliga negativa konsekvenser mot växtligheten och naturtyperna samt mot allmän säkerhet och miljörisker. I alternativ SVE1 skulle måttliga negativa konsekvenser orsaks för arter i habitatdirektivets bilaga IV (a) och för andra beaktansvärda djurarter.

Kontaktmyndigheten konstaterar att miljökonsekvensbeskrivningens bedömning av de konsekvenser som kan bedömas vara betydande i projektet i huvudsak är i rätt riktning. I bedömningarna och i materialet till utredningarna finns dock till flera delar sådana brister att noggrannheten i och inriktningen på bedömningarna måste utökas i den fortsatta planeringen (planläggning) av projektet. Kontaktmyndigheten konstaterar att projektet orsakar betydande negativa konsekvenser för människornas levnadsförhållanden och trivsel samt för hälsan (buller och blinkningar av ljus och skuggor), för häckande och

flyttande fåglar samt för landskapet och kulturmiljön. Dessutom blir projektets sammantagna konsekvenser med andra vindkraftsprojekt som är i drift eller planeras i närområdet i vissa konsekvenstyper betydande. Kontaktmyndighetens synpunkt avviker från det som framförs i bedömningsbeskrivningen i fråga om konsekvensernas betydelse i vissa fall, där konsekvenser har bedömts vara obetydliga eller måttliga, men där det finns osäkerheter i fråga om bedömningsmaterialet, konsekvensens omfattning och tolkningen av objektets känslighet.

När det gäller betydelsen av de konsekvenser som framförs i bedömningarna, avviker kontaktmyndighetens åsikt när det gäller konsekvenserna som riktas till landskapet och kulturmiljön (måttlig), arkeologiska kulturarvet (måttlig-ringa), häckande fåglar i ALT2 (måttlig), bullerkonsekvenser (måttlig-ringa) samt ytvatten (ringa), och konstaterar dessa ha större betydelse än vad som bedömts eller att det i bedömningarna förekommer sådana osäkerheter eller omotiverade bedömningar, att det inte till alla delar är möjligt att göra en tillförlitlig bedömning. Ytterligare konstaterar kontaktmyndigheten att projektets konsekvenser för samhällsstruktur och markanvändning är sammankopplade med konsekvenserna som gäller människors levnadsförhållanden och trivsel och är sannolikt mer betydande än det som framförs i bedömningen. I miljökonsekvensbedömningen finns det brister i bakgrundsuppgifterna och osäkerheter när det gäller att identifiera konsekvensens betydelse och dess motiveringar i fråga om konsekvenserna för rovfåglar, för en art som kräver särskilt skydd (sotnätfjäril), arter i habitatdirektivets bilaga IV (a), jord- och berggrunden samt för säkerheten.

Kontaktmyndigheten konstaterar att de båda projektalternativen som granskats för genomföring i bedömningsförfarandet har betydande negativa konsekvenser för flera olika konsekvensobjekt. Trots att de negativa konsekvenserna är mindre i alternativ ALT2 på grund av mindre antal kraftverk än i alternativ ALT1, orsakar även det betydande miljökonsekvenser.

I sin motiverade slutsats behandlar kontaktmyndigheten inte de konsekvensobjekt, för vilka konsekvenserna i bedömningsbeskrivningen entydigt har bedömts vara ringa, konsekvenser inte förekommer eller konsekvenserna är positiva och kontaktmyndigheten är av samma åsikt med tolkningen av konsekvensens betydelse. I detta projekt utgörs sådana konsekvensobjekt av luftkvalitet och klimat samt grundvattnen.

5.2 Konsekvenser för markanvändningen och samhällsstrukturen

I bedömningsbeskrivningen har projektets konsekvenser för samhällsstruktur och markanvändning i alternativ ALT1 bedömts vara måttliga negativa och i alternativ ALT2 små negativa. Kontaktmyndigheten anser att projektets konsekvenser för samhällsstruktur och markanvändning till sin betydelse är större än det som framförs i bedömningsbeskrivningen, på grund av att projektalternativet ALT1 ligger delvis utanför området som betecknats med tv i Södra Österbottens landskapsplan 2050.

Enligt bedömningsbeskrivningen skulle placeringen av vindkraftverk enligt projektalternativ ALT1 följa exaktheten i landskapsplanens styrning så att projektets genomförbarhet skulle

kunna säkerställas i en delgeneralplan för vindkraft, vilken preciserar landskapsplanen. Kontaktmyndigheten konstaterar att det för projektalternativ ALT1 inte i bedömningsbeskrivningen har framförts en ändamålsenlig bedömning av avvikelsen från avgränsningen av området som i anvisats för vindkraft i landskapsplanen och i bedömningsbeskrivningen har det inte i tillräcklig omfattning granskats motiveringarna till hur den gällande landskapsplanen har beaktats. Som motivering för att avvika från landskapsplanen räcker inte en hänvisning till Högsta förvaltningsdomstolens årsboksbeslut (numera prejudikat) (HFD:2023:57) som framförs i bedömningsbeskrivningen.

Kontaktmyndigheten konstaterar att i regel är det skäl att anvisa regionalt betydande vindkraftsbyggande till områden som anvisats för vindkraft i landskapsplanen, eftersom landskapsplanen strävar efter hållbar helhetsstyrning av vindkraftsbyggandet i landskapet och i samband med att den utarbetats har också kumulativa verkningar granskats mer omfattande än vad som kan och behöver göras i ett enskilt projekt. Kontaktmyndigheten konstaterar att omfattningen och placeringen av områden som i landskapsplanen har anvisats för vindkraft i någon mån kan ändras i mer detaljerade planer med förutsättningen att landskapsplanens centrala lösningar, planeringsbestämmelser och mål inte äventyras. I alternativ ALT1 i Lautamäkiprojektet skulle 18 vindkraftverk placeras utanför det område som anvisats i landskapsplanen.

Kontaktmyndigheten tillägger att Södra Österbottens förbund och Österbottens förbund kraftigt har lyft fram projektalternativet ALT1 i fråga om motstridigheterna med landskapsplanens mål och planeringsbestämmelser. Kontaktmyndigheten hänvisar till Södra Österbottens förbunds utlåtande, där det tas fram att bedömningsbeskrivningen bristfälligt utreder alternativen i relation till landskapsplanens mål eller planeringsbestämmelser. Södra Österbottens förbund betonar i sitt utlåtande att alternativ ALT1 enligt bedömningsbeskrivningen skulle orsaka stora negativa konsekvenser för sådana konsekvensobjekt, för vilka betydande konsekvenser enligt planeringsbestämmelserna i landskapsplanen ska undvikas och lindras. Stora negativa konsekvenser skulle orsakas för flyttande och häckande fåglar samt människors levnadsförhållanden och trivsel genom konsekvenserna för landskapet och rekreationsområden samt konsekvenser i form av buller och rörliga skuggor. Ytterligare framför förbundet projektplaneringens utmaningar också i ALT2 när det gäller konsekvenser för människornas levnadsförhållanden och trivsel samt fågelbeståndet.

På grund av det ovan nämnda lyfter kontaktmyndigheten konsekvenser för markanvändningen och samhällsstrukturen som ska granskas som betydande konsekvenser och betonar en mer analytisk granskning av att landskapsplanen följs i den fortsatta planeringen av projektet.

Kontaktmyndigheten konstaterar att i MKB-förfarandet tas det inte direkt ställning till planförfarandet enligt lagen om områdesanvändning, utan möjligheterna för att utarbeta en delgeneralplan för vindkraft bedöms separat vid planförfarandet. I detta sammanhang ska också särskild uppmärksamhet fästas vid de sammantagna konsekvenserna av övriga vindkraftsprojekt som är belägna i samma influensområde. Då en generalplan utarbetas

ska landskapsplanen beaktas (lagen om områdesanvändning 32 och 39 §) och projektets förhållande till landskapsplanens lösningar bedömas.

5.3 Konsekvenser för människornas levnadsförhållanden, trivsel och hälsa samt rekreationsbruk

5.3.1 Konsekvenser för bosättning och användning för rekreationsändamål

I bedömningsbeskrivningen har konsekvenserna av Lautamäki vindkraftsprojekt för människors levnadsförhållanden och trivsel i de båda projektalternativen bedömts vara stora negativa. Alternativen för projektets elöverföring bedöms ha ringa negativa konsekvenser för människors levnadsförhållanden.

I samband med bedömningsförfarandet har en ändamålsenlig enkät till invånarna skickats ut och på basis av resultaten av enkäten förhåller sig de som svarat på enkäten i huvudsak negativa till projektet. I svaren betonas oron för projektets konsekvenser för användningen av områden för friluftsliv och rekreation samt för boendetrivseln och livsmiljön speciellt på grund av buller- och skuggkonsekvenserna samt förändringen i landskapet. I svaren på invånarenkäten framhävs oro över projektets konsekvenser för fastigheternas värde, turismen och bevarandet av naturvärdena. Ytterligare framhålls bekymmer över trafikkonsekvenserna under byggnadstiden. I åsikterna som lämnats in till kontaktmyndigheten framförs det att i projektets influensområde finns rekreationsområden och friluftsleder, såsom friluftsleden Parra-Suksenjärvi-Pappilankangas och Forntida bergens vandringsled (Muinaisvuorten reitistö), som används aktivt. I åsikterna framhävdes dessutom oron för projektets konsekvenser i form av buller och rörliga skuggor, konsekvenser för landskapet, mobilnätens funktion samt de sammantagna verkningarna med vindkraftsprojekten som är i drift eller under planering i området.

På basis av responsen som lämnats in till kontaktmyndigheten och svaren på invånarenkäten upplever de lokala invånarna och fritidsbosatta att projektets konsekvenser är mycket betydande i form av buller, rörliga skuggor och landskapskonsekvenser samt på grund av att rekreations- och naturvärdena försämras. Södra Österbottens förbund och Kauhajoki stads miljötjänster har också lyft fram konsekvenser av buller och blinkande ljus och skuggor i sina utlåtanden. I åsikterna betonades särskilt att lugnet i naturen försvinner och störs.

Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvenserna för människors levnadsförhållanden och trivsel består av flera olika faktorer och sammanfaller med bedömningen som gjorts i miljökonsekvensbeskrivningen om att projektets konsekvenser för människornas levnadsförhållanden blir stora negativa. I Lautamäki vindkraftsprojekt överskrids buller- och skuggkonsekvenserna på flera fritidsfastigheter, det sker en bestående förändring av landskapet, synliga och upplevda förändringar vid rekreationsobjekt samt en förändrad upplevelse av trivseln i livsmiljön gör att konsekvenserna för människor blir betydande. Dessutom kan oron över projektets konsekvenser förstärka de upplevda skadliga konsekvenserna för levnadsförhållandena, trivseln, rekreationsanvändningen och hälsan. Kontaktmyndigheten lyfter fram att betydelsen av naturmiljön och lugnet i naturen betonas

i glesbygds- och landsbygdsområden. Kontaktmyndigheten tillägger att tillsammans med andra projekt i närområdet kan det leda till att bebyggelsen omringas av vindkraftverk, med vindkraftsprojekt i flera väderstreck. Detta har också framförts i responsen som kommit under hörandet. De kumulativa verkningarna leder till att betydelsen av konsekvenserna som riktas mot människans levnadsförhållanden, trivseln och rekreationsanvändningen av området blir större. Kontaktmyndigheten anser att den oro som invånarna i närområdet upplever är befogad med beaktande av antalet och storleken på kraftverken i projektet samt andra projekt som är i drift och under planering i området.

Kontaktmyndigheten betonar behovet av att lindra de betydande sociala konsekvenserna i den fortsatta planeringen av projektet genom att beakta kraftverkens antal och deras optimerade placering.

5.3.2 Konsekvenser av buller och blinkande ljus och skuggor

Bullerkonsekvenser

I miljökonsekvensbeskrivningen för Lautamäkiprojektet har bullerspridningen från vindkraftverken modellerats enligt standarder och med beräkningsparametrar och -metoder enligt Miljöministeriets anvisning (2/2014). Som utgångsuppgifter för modelleringen har använts utgångsuppgifterna för kraftverkstypens modell (Nordex N163/6.8 MW), med ett tillägg på +2 dB som säkerhetsvärde. Kontaktmyndigheten påpekar att av miljökonsekvensbeskrivningen eller bullermodelleringen framgår det inte entydigt om nivån för buller utsläpp beaktar sågtandad bakkant på rotorbladen (*with serrated trailing edges*), vilket minskar bullerutsläppet från vindkraftverk. I fortsättningen är det bra att framföra detta tydligt.

Kontaktmyndigheten konstaterar att när det gäller lågfrekvent buller (20–200 Hz) har valet av receptorpunkterna inte motiverats, men kontaktmyndigheten har ansett dem vara tillräckliga till antal och placering utgående från granskning på kartan. Vid granskningen av lågfrekvent buller har man som ljudisolering för fasader använt sig av den statistiska ljudisoleringen (DL 84 %) för alla småhus enligt det så kallade Anojanssi-projektet (TuAMK 2019). Kontaktmyndigheten konstaterar att över hälften av receptorpunkterna är fritidsbostäder. Ljudisoleringen i fritidsbostäder kan vara mindre än i bostadshus och därför borde man vid granskningen för fritidsbostädernas del ha använt sig av värdena som framförs för fritidsbostäder (90 %) i ovan nämnda utredning.

På basis av de modelleringar som har gjorts, överskrids bullernivån 40 dB från vindkraftverken i Lautamäki i alternativ ALT1 i området av åtta fritidsbostäder (R24–R31). Vid samma objekt överskrids också riktvärdena inomhus, fastän man vid granskningen i fråga om fasader har använt ljudisoleringsförmågan för byggnader som avsedda för stadigvarande boende. I alternativ ALT2 sker inte motsvarande överskridning av gränsvärdena. Utomhus i alternativ ALT2 ligger man nära gränsvärdet (39 dB) vid ett objekt (R27) och vid tre objekt (R29–31) är bullernivån enligt modelleringen 38 dB. Om man i granskningen hade beaktat den eventuellt sämre ljudisoleringen i fritidshus, skulle man

inomhus ligga mycket nära åtgärdsgränsvärdet på frekvensen 50 Hz särskilt i fritidsbostäderna (R27–R31).

I bedömningsbeskrivningen har bullerkonsekvenserna i projektalternativ ALT1 bedömts vara måttliga negativa och i alternativ ALT2 små negativa. Kontaktmyndigheten anser att projektets bullerkonsekvenser är större än vad som uppskattas i bedömningen. Särskilt för alternativ ALT1 kan bedömningen anses vara underdimensionerad, eftersom riktvärdena för buller överskrids vid flera receptorpunkter. I bedömningsbeskrivningen konstaterar det att det är frågan om fritidsbostäder, skogskojor för skogsbruket, jaktstugor eller andra byggnader, och som lindringsåtgärd föreslår den projektansvarige att användningsändamålen granskas med fastighetsägarna.

Kontaktmyndigheten lyfter fram att när det gäller buller, blinkande ljus och skuggor ska konsekvensbedömningen göras enligt fastigheternas nuvarande situation och bedömningen ska basera sig på byggnadens faktiska användningsändamål. Därmed skulle rätt tolkning av alternativ ALT1 vara stor eller mycket stor negativ betydelse. Utöver detta är tolkningen av hur betydande bullerkonsekvensen är i alternativ ALT2 tvivelaktig.

I bedömningsbeskrivningen framförs inte egentliga metoder för att lindra bullerkonsekvenserna förutom ändringen av byggnadernas användningsändamål. Kontaktmyndigheten påminner om att om byggnadernas användningsändamål inte förändras, ska vindkraftverken vara placerade så långt från de objekt som störs så att riktvärdet i statsrådets förordning för utomhusbuller från vindkraftverk inte överskrids. Kontaktmyndigheten rekommenderar att vindkraftverken placeras och dimensioneras så att riktvärdena för buller inte riskerar överskridas samt betonar att med en placering där bullernivån ligger i närheten av gränsvärdet också är en utmaning när det gäller den sociala godtagbarheten av projektet.

I bedömningsbeskrivningen har de sammantagna konsekvenserna av buller granskats med vindkraftsprojekten i Pjelax, Pettumäki, Kankalonselkä, Åback, Bredåsen, Paskoonharju och Paulakangas, vilket kontaktmyndigheten anser vara motiverat. Utifrån granskningen av sammantaget buller blir ett flertal bostads- och fritidshus i Mörtmark samt cirka 20 bostads- och fritidshus i Rönnlund i zonen där den ekvivalenta kontinuerliga bullernivån från vindkraftsprojekten ligger på 35–40 dB. På basis av modelleringen av sammantaget buller har ALT1 större negativa bullerkonsekvenser än ALT2. Kontaktmyndigheten uppmanar till att iaktta det som framförs i utlåtandet från Kauhajoki stads miljönämnd om att placeringen av vindkraftverken i den fortsatta planeringen ska göras så att det sammantagna bullret inte begränsar driften av redan byggda vindkraftverk.

Kontaktmyndigheten konstaterar att trots att summeringarna av bullernivåer är teoretiska, kan man med hjälp av att granska det sammantagna bullret ändå hitta objekt där det finns potentiell risken för att riktvärden eller åtgärdsgränser överskrids och inverkningarna på trivseln samt att bosättningen blir omringad av vindkraftverk är skäl att beaktas i den fortsatta planeringen av projekten.

Konsekvenser av blinkande ljus och skuggor

Kontaktmyndigheten konstaterar att i de båda alternativen av projektet överskrids också rikt- och gränsvärdena för rörliga skuggor vid flera av fritids- och bostadshusen. Influensområdet för rörliga skuggor sträcker sig dessutom till Parra–Suksenjärvi–Pappilankangas friluftsled och till rekreationsplatserna där. Kontaktmyndigheten påpekar att det i bedömningsbeskrivningen framförs motstridiga uppgifter om antalet bostäder som ligger i influensområdet för rörliga skuggor.

I bedömningsbeskrivningen har konsekvenserna av blinkande ljus och rörliga skuggor i alternativ ALT1 bedömts vara mycket stora negativa och i alternativ ALT2 stora negativa. Kontaktmyndigheten konstaterar bedömningen vara motiverad och framför att i den fortsatta planeringen av projektet ska placeringen av vindkraftverken preciseras för de fall där skuggkonsekvenserna är kritiska och avsevärt försämrar boendetrivseln eller rekreationsbruket.

Kontaktmyndigheten anser att det är viktigt att med hänsyn till ovan nämnda brister uppdatera bullermodelleringarna allteftersom projektet framskrider i planläggningen och att de slutliga modelleringarna genomförs enligt den valda kraftverkstypen i tillståndsskedet. Kontaktmyndigheten konstaterar dessutom att om projektets bullerkonsekvenser i bygglovsskedet avviker från det som framförs i bedömningsbeskrivningen, bör tillståndsmyndigheten enligt 27 § i MKB-lagen utreda med MKB-kontaktmyndigheten Tillstånds- och tillsynsverket om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning är aktuellt innan tillstånden beviljas.

Trafikkonsekvenser

Enligt bedömningsbeskrivningen uppstår projektets mest betydande trafikkonsekvenser under projektets byggnadstid i form av transporten av jord- och stenmaterial samt av specialtransporter. Den tunga trafiken kommer att öka särskilt på transportrutterna längs regionväg 687 och stamväg 67. Konsekvensernas betydelse anses vara måttliga negativa, eftersom trafiken ökar ganska mycket och det längs transportrutterna finns en del känsliga objekt som störs. Enligt bedömningsbeskrivningen riktas den största olägenheten av transporterna till de norra delarna av regionväg 687 i Östermark, där det finns bebyggelse kring landsvägen.

Kontaktmyndigheten konstaterar att bedömningen vara korrekt och lyfter dessutom fram att då flera projekt i närområdet byggs samtidigt, kan det leda till att de sammantagna trafikkonsekvenserna ökar. Störnings- och tillbudskonsekvenser i trafiken kan särskilt uppstå tillsammans med de närliggande vindkraftsprojekten i Åback, Bredåsen och Paulakangas, om byggandet av projekten infaller samtidigt.

Kontaktmyndigheten lyfter fram att i utlåtandet från Livskraftscentralen i Österbotten påpekas det att i den fortsatta planeringen ska uppmärksamhet fästas vid placeringen av vindkraftverk T1 så att det uppfyller avståndskravet (340 m) från mittlinjen på regionväg 687 i enlighet med Trafikverkets anvisning om vindkraftsbyggande i närheten av trafikleder Tuulivoimalaohje 8/2012. Kontaktmyndigheten uppmanar till att beakta tillräckliga

skyddsavstånd och Livskraftscentralen i Österbottens utlåtande om dessa i den fortsatta planeringen av projektet.

5.4 Konsekvenser för landskapet, den byggda kulturmiljön och det arkeologiska kulturarvet

Bedömningen av landskapskonsekvenserna baserar sig på siktområdesanalyser, visualiseringsbilder samt granskning av värdefulla objekt i landskapet och den byggda kulturmiljön. Enligt bedömningsbeskrivningen har man i bedömningen använt sig av befintliga utredningar samt Miljöministeriets anvisning från år 2024 om bedömning av landskapskonsekvenser vid vindkraftsbyggande. Utgångsuppgifterna och resultaten från landskapsanalysen har kompletterats och riktats med observation i fält i samband med bedömningsarbetet.

Kontaktmyndigheten konstaterar att man vid bedömningen av landskapskonsekvenserna har identifierat känslighet hos objekt som ligger i vindkraftverkens närmaste influensområden. Enligt bedömningsbeskrivningen ökar landskapets känslighet i närheten av vindkraftverken av att det finns tre landskapsområden av regionalt intresse, två byggda kulturmiljöer av riksomfattande intresse, fyra byggda miljöer av regionalt intresse, en regionalt värdefull vårdbiotop, tre lokalt värdefulla vårdbiotoper samt lokalt värdefulla byggda miljöer i centrum av Östermark och Bötom.

Konsekvenserna för landskapet och kulturmiljön har bedömts vara måttliga negativa. Kontaktmyndigheten påpekar dock att då landskapskonsekvenserna riktas till flera värdefulla objekt, blir omfattningen större än det som framförts i bedömningsbeskrivningen. I bedömningsbeskrivningen har konsekvenserna av elöverföringsledningarna uppskattats vara små negativa.

Stora enhetliga siktområden bildas särskilt längs Tjöck å i närheten av Östermark centrum samt i väster i Perälä tätort, i Mörtmark by, i söder i Bötom centrum och norr om centrum längs Bötom å. I samma områden ligger också huvuddelen av bebyggelsen i områden samt de regionalt värdefulla landskapsområdena och de övriga värdefulla objekten i landskapsområdena. Enligt siktområdesanalysen öppnas vyer till huvuddelen av arealen på landskapsområdena och i byarna. I beskrivningen finns visualiseringar från 10 beskrivningsplatser, men i dessa ingår inte byggda kulturmiljöer av riksomfattande (RKY) eller regionalt (MRKY) intresse, vilket kontaktmyndigheten anser vara en brist som försämrar helhetsbedömningen.

Seinäjoki museer har i sitt utlåtande konstaterat att visualiseringsbilderna inte ger en heltäckande bild av den större helheten av landskapet i området, fastän det på basis av siktområdesanalysen skulle riktas betydande vyer även till det yttre influensområdet och fjärrverkningsområdet, i vilka det finns landskapsområden av regionalt och riksomfattande intresse samt kulturmiljöobjekt. Kauhajoki stad har lyft fram att visualiseringar borde ha gjorts från de högsta punkterna längs Forntida bergens vandringsled, där de populäraste objekten och viktigaste sevärdheterna finns.

Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvensbedömningen som gäller landskapet och kulturmiljön blir mycket ytlig och att konsekvenserna för landskapet och kulturmiljön inte har beskrivits i bedömningsbeskrivningen tillräckligt. I konsekvensbedömningen har man inte närmare bedömt exempelvis om de värden som ligger till grund för att ett område utsetts till ett landskapsområde av regionalt intresse försvagas.

Avvikande från det som framförs i bedömningsbeskrivningen anser kontaktmyndigheten att projektets landskapskonsekvenser är stora negativa, vilket baseras på de vida vyerna i riktning mot bebyggelsen i närinfluensområdet samt på de många värdefulla landskapsobjekt som påverkas. I bedömningsbeskrivningen föreslås som åtgärd för att lindra landskapskonsekvenserna att skyddsträd sparas eller planteras samt att slutavverkningar planeras så att ofördelaktiga landskap inte öppnas upp i riktning mot vindkraftverken. Kontaktmyndigheten påpekar att om det finns behov av att lindra konsekvenserna av vindkraftsprojektet, ska åtgärderna vara sådana, vars förverkligande den projektansvarige de facto kan påverka. Kontaktmyndigheten tillägger att trädbeståndet inte kan beaktas som en faktor som lindrar landskapskonsekvenserna och det går inte att bedöma projektets konsekvenser som mindre på grund av att området är skogbevuxet. Under vindkraftverkens livslängd kan det ske stora variationer i hur tätt skogsbeståndet är på grund av skogsbruksåtgärder.

I den fortsatta planeringen av projektet är det nödvändigt att granska känsligheten för respektive landskapsområde och för respektive värdefullt kulturmiljöobjekt samt vindkraftverkens konsekvenser för objektet. På basis av detta är det möjligt att skapa en mer realistisk helhetsbedömning över landskapskonsekvenserna och granska åtgärder för att lindra dem.

I bedömningsbeskrivningen har man identifierat betydelsen som de sammantagna konsekvenserna av flera vindkraftsparker har för landskapet. Seinäjoki museer har i sitt utlåtande lyft fram det stora antalet vindkraftsprojekt i närområdena och framför oro speciellt i fråga om värdena i landskapsområdena av regionalt intresse och i de byggda kulturmiljöerna. Seinäjoki museer konstaterar att den byggda kulturmiljön av regionalt intresse i Mörtmark by samt kulturlandskapet i Teuvanjoki–Tjöck ådal hotar bli inklämda mellan vindkraftsområden. Museerna anser att projektets landskapskonsekvenser särskilt med tanke på sammantagna konsekvenser är betydande. Kontaktmyndigheten konstaterar att de bekymmer som Seinäjoki museer framför gällande landskapsvärdena är befogade och ska beaktas i den fortsatta planeringen av projektet.

Seinäjoki museer har som ansvarsmyndighet i sitt utlåtande konstaterat att projektområdet arkeologiskt sett är mångsidigare än genomsnittet. I området förekommer arkeologiska fornlämningar, såsom tjärdalar, ett förhistoriskt gravröse, fångstgropar och boplatser från stenåldern samt ett gravfält från korstågstiden. Seinäjoki museer framför bekymmer över att vindkraftverken placeras allt för nära sådana arkeologiska objekt, där det inte hittills i närområdet finns stora byggda element i miljön och där naturmiljön har förblivit tämligen orörd.

Kontaktmyndigheten konstaterar att i den fortsatta planeringen ska anvisningarna som den ansvariga myndigheten ger om beaktandet av objekt enligt lagen om fornminnen iakttas. Det är skäl att i god tid kontakta den ansvariga myndigheten i frågor som gäller det arkeologiska kulturarvet.

5.5 Konsekvenser för ytvattnen

I bedömningsbeskrivningen konstaterar att det inte finns betydande vattendrag i vindkraftsområdet. Projektområdet ligger till största del i avrinningsområdet för Peninluoma. Från den västra delen av projektområdet rinner vattnet ut till den mellersta delen av Teuvanjoki–Tjöck å och från områdets norra del via Varsalanluoma till Teuvanjoki–Tjöck å.

Kontaktmyndigheten konstaterar att genom vindkraftsområdet rinner emellertid Peninluoma som har sin början i Suksenjärvi. Den ekologiska statusen i Peninluoma har inom vattenvården klassificerats vara god, men det har konstaterats att det finns risk för att den goda statusen försämras. I Peninluoma förekommer ett ursprungligt öringsbestånd, som är det enda ursprungliga öringbeståndet som förökar sig naturligt i Teuvanjoki–Tjöck å och därför är exceptionellt värdefullt. Då projektet verksamhetsområde ligger alldeles vid det aktuella vattendragets källflöden, anser kontaktmyndigheten att konsekvenserna är förhållandevis större än större vattendrag. Päkinluoma och Lapinluoma är små vattendrag som ligger i projektområdet och rinner ut i Peninluoma. Päkinluoma, Lapinluoma och Suksenjärvi har inte klassificerats inom vattenvården på grund av deras ringa storlek. Eftersom de är i direkt förbindelse med en värdefull öringsbäck, ska man förhålla sig till Päkinluoma och Lapinluoma som eventuella förökningsområden för öring.

Enligt ramdirektivet för vatten är det förbjudet att försämra tillståndet i vattenförekomster, och konsekvenserna av verksamheten kan inte lämnas utan beaktande med motiveringen att de på sin höjd påverkar icke klassificerade vattendrag. Konsekvenserna av verksamheten får inte ens indirekt försämra möjligheterna att uppnå statusmålen i vattendragen som ligger nedströms. På grund av ovan nämnda orsaker konstaterar kontaktmyndigheten att ytvattnen i projektets influensområde är känsligare än det som framförs i bedömningsbeskrivningen, och i motsats till det som framförs i bedömningsbeskrivningen, kan projektets ytvattenkonsekvenser vara betydande, om de inte förebyggs med tillräckligt omsorgsfull förhandsplanering och placeringen av vindkraftskonstruktioner.

I de båda projektalternativen är vindkraftverk placerade på mindre än 150 meters avstånd från Peninluoma och Lapinluoma, och då kranplanerna för vindkraftverken tas i beaktande, skulle avståndet bli endast några tiotals meter. Kontaktmyndigheten påminner om att när det gäller den ekologiska statusen i små strömmande vatten, har en skyddszon en större betydelse än enbart att förebygga belastning av suspenderade ämnen i fåran. En trädbevuxen strandzon upprätthåller mikroklimatet i bäcken, skapar skugga över fåran, jämnar ut temperaturförhållandena och producerar lövavfall, som är viktigt för vattenlevande organismer. De här faktorerna är särskilt betydelsefulla för arter som trivs i svalt vatten, såsom bäcköringen. Fiskerimyndigheten vid Livskraftscentralen i Sydvästra

Finland har i sitt utlåtande också konstaterar att öringen kan använda mycket vattenfattiga bäckar som förökningsområden. Sådana bäckar är också särskilt känsliga för bearbetningar i avrinningsområdet. Fiskerimyndigheten har också konstaterar att på basis av PUROHELMI-materialet har det i Bötom ås källflöden i vattendrag med ringa skyddsvärde fångats även rikligt med öringar i samband med elfiske. Kontaktmyndigheten uppmanar till att i den fortsatta planeringen av projektet granska strömmande vatten i projektets influensområde i tillräcklig mån för att bevara öringsbeståndet och konstaterar vidare att i fortsättningen är det skäl att precisera placeringen av vindkraftverken i projektet så att förhållandena och status i fåror som potentiellt lämpar sig för öring kan bevaras med tillräckligt breda skyddszoner.

Kontaktmyndigheten uppmanar också till att i projektplaneringen beakta dräneringsbehov och massabyten i områden med torvmarker för att lindra vattendragskonsekvenserna. Speciellt då man bygger på torvmarker ska vattenskyddet beaktas och konstruktioner för vattenskydd planeras. Ytterligare påminner kontaktmyndigheten om att i den fortsatta planeringen av projektet är det skäl att beakta hinderverkan i strömmande vattendrag, liksom överskridning av strömmande vattendrag under byggnadstiden eller byggande i närheten av fårorna på med tanke på erosionsrisken och bevarandet av fårornas struktur. I frågan om ytvattenkonsekvenser är elöverföringsalternativet SVE1 uppskattningsvis ett skadligare alternativ än SVE2 då det är beläget i riktning mot Päkinluoma i ett område, där det sannolikt förekommer sura sulfatjordar.

På basis av GTK:s karteringsuppgifter förekommer det sura sulfatjordar med måttlig sannolikhet kring Päkinluoma och i projektområdets norra del. Kontaktmyndigheten lyfter fram att karteringsuppgifterna är riktgivande och i fortsättningen är det skäl att göra en noggrannare kartering och sträva efter att anlägga konstruktionerna i områden där sura sulfatjordar inte förekommer. Hanteringen av försurning ska vara förebyggande, eftersom det är svårt att styra försurning som redan börjat röra på sig och laxfiskar, såsom öring, är mycket känsliga för försurning.

I bedömningsbeskrivningen har det inte framförts någon noggrannare dikningsplan för vägnätet och vindkraftsområdena. Kontaktmyndigheten konstaterar att dikningar som utförs i samband med projektet kan överskrida gränsen för obetydlig. Enligt vattenlagen bör en dikningsanmälan till Tillstånds- och tillsynsverket göras för annan än obetydlig dikning.

5.6 Konsekvenser för fågelbeståndet

I bedömningsbeskrivningen har känsligheten hos det häckande fågelbeståndet i vindkraftverkens influensområde bedömts vara stor i de båda projektalternativen. Lautamäki vindkraftsprojekt ligger i FINIBA-område Sydbottens skogar. I alternativ ALT1 har konsekvenserna för häckande fåglar bedömts vara stora negativa och i alternativ ALT2 måttliga negativa. Kontaktmyndigheten anser bedömningen vara riktig och konstaterar att projektets försämrande konsekvenser, särskilt när det gäller livsmiljöerna för arter i gamla skogar i FINIBA-området av nationell betydelse, är realistiska. I responsen som lämnats in till kontaktmyndigheten under hörandet har det också framförts oro över konsekvenserna mot Sydbottens skogar och arterna där. Kontaktmyndigheten anser att de utredningar som

gjorts över häckande fåglar och flyttfåglar för projektets konsekvensbedömning ger en tillräcklig grund för bedömningen.

Vid projektets uppföljningar av flyttfåglar har det konstaterats att projektet ligger i en zon som är betydligt viktigare som flyttstråk än vanligt för bland annat sångsvan, gäss, trana, havsörn, vadare och ringduva. På basis av bedömningsbeskrivningen har projektet bedömts ge upphov till stora negativa konsekvenser för flyttfåglar och den negativa konsekvensen framhävs om även de övriga vindkraftsprojekten som planerats i närområdena förverkligas.

Kontaktmyndigheten anser att konsekvenserna för både häckande och flyttande fåglar är stora negativa i projektet och kan i fortsättningen med beaktande av de sammantagna konsekvenserna av olika projekt i sin helhet uppgå till mycket stora. Elöverföringens konsekvenser för fågelbeståndet identifieras i bedömningsbeskrivningen i huvudsak höra samman med förändringen av livsmiljöer för vanliga arter. Kontaktmyndigheten lyfter fram att utöver förändringarna i livsmiljön ska man också beakta risken för kollisioner med ledningarna i eller i närheten av områden med värdefullt fågelbestånd, såsom i Tattari åkerområde.

Betydelsen av projektets konsekvenser för rovfåglar förblir oklar i bedömningsbeskrivningen. En rapport över uppföljning som riktar sig till rovfåglar har tillställts kontaktmyndigheten, men i bedömningen har resultaten av rapporten inte just beaktats. I bedömningsbeskrivningen hänvisar man i fråga om rovfåglar till Artdatacentrets uppgifter om bland annat närmaste havsörnsbo som man känner till, men den egentliga bedömningen som riktas till arten och det närmaste boet fattas.

I bedömningen konstateras att den typiska flygriktningen för fiskgjusar som söker föda är mot Suksenjärvi som ligger nordost om vindkraftsområdet, samt området som planerats vara fritt från vindkraftverk för att det ska vara möjligt för fåglarna att flyga till sjön. Det har dock i fågelutredningarna observerats att fiskgjusen flyger också i andra delar av projektområdet än i närheten av Suksenjärvi, vilket kan tyda på att fiskgjusen flyger ut för att söka föda även i andra vattendrag eller att det i projektområdet finns ett fiskgjusebo som inte har lokaliserats. I fråga om fiskgjusen anser kontaktmyndigheten att det i utgångsmaterialet fortfarande finns osäkerhet, som försämrar bedömningens tillförlitlighet.

I den genomförda uppföljningen av dagrovfåglar har ett revir för bivråk i projektområdet, men i bedömningen framförs inte konsekvenserna som riktas mot arten. Bivråken är en mycket hotad art och kontaktmyndigheten påminner om att arten också är känslig för störningar från vindkraftsbyggande.

Kontaktmyndigheten anser att det finns osäkerheter i konsekvensbedömningen som riktas till rovfåglarna och eventuellt underskattningar och lyfter fram att i den fortsatta projektplaneringen ska det säkerställas att förutsättningarna i 70 § i naturvårdslagen uppfylls när det gäller rovfåglarnas häckning. Södra Österbottens förbund betonade i sitt utlåtande landskapsplanens planeringsvillkor som gäller beaktandet av rovfåglar.

I flera av utlåtandena som lämnats in till kontaktmyndigheten framfördes att antalet kraftverk, deras placering och höjd bör justeras i syfte att minska konsekvenserna för fåglarna. Kontaktmyndigheten framför att i den främsta lindringsmetoden är att minska antalet vindkraftverk och ändra placeringen av dem i de fall då man konstaterar betydande skadliga konsekvenser för fågelbeståndet. Det är skäl att beakta detta speciellt när det gäller det som tolkas som revir för dagrovfåglar och vid värdefulla spelplatser för tjäder. Kontaktmyndigheten anser att det är skäl att precisera tillräckligt avstånd och en störningsfri zon i placeringen av kraftverken, om en representativ tjäderspelplats har kunnat fastställas och avgränsas i utredningarna samt om viktiga delar av revir för störningskänsliga dagrovfåglar med tillräcklig noggrannhet har lokaliserats. I fråga om dessa är det skäl att precisera materialet och tolkningen av bedömningarna. I den fortsatta planeringen görs tolkningen av det tillräckliga avståndet från fall till fall och expertbedömningen bör stödas av forskningsinformation om fågelbeståndets störningskänslighet.

Ytterligare är det skäl att i den fortsatta planeringen av projektet granska hur objekt med värdefullt fågelbestånd placeras i förhållande till elöverföringens luftburna ledningar samt hur konsekvenserna kan lindras genom att ändra sträckningen av ledningar och genom att från fall till fall granska behovet av anläggningar för att varsla fåglarna om ledningarna på öppna ledningsområden.

5.7 Konsekvenser för arter i habitatdirektivets bilaga IV (a) samt arter som kräver särskilt skydd

Enligt bedömningsbeskrivningen finns det i Lautamäki projektområde följande potentiella arter enligt habitatdirektivet bilaga IV(a): flygekorre, fladdermöss, åkergroda och utter samt av stora rovdjur lo och björn. Konsekvenserna som riktas mot direktivarter har i båda projektalternativen ALT1 och ALT2 bedömts vara måttliga negativa. Alternativ ALT2 har på allmän nivå konstaterats vara mindre negativ, särskilt när det gäller stora rovdjur, eftersom alternativet orsakar mindre splittring av livsmiljöerna och mindre störningar. I fråga om elöverföringen har konsekvenserna för direktivarterna och andra beaktansvärda arter bedömts vara måttliga negativa i alternativ SVE1 och små negativa i alternativ SVE2.

Kontaktmyndigheten framför att i fråga om direktivarterna borde vid granskning av förutsättningarna för beviljande av projektet kunna identifieras att byggande av projektet inte orsakar konsekvenser som strider mot 78 § i naturvårdslagen.

Flygekorre, utter och åkergroda

I projektets utredningar har man lokaliserat en livsmiljö som är lämplig för flygekorre. Det finns gamla observationsuppgifter om livsmiljön och enligt utredningarna år 2023 bodde inga flygekorrar där, men den är fortsättningsvis en potentiell miljö för arten. Vägsträckningen i projektalternativet ALT1 skulle tangera en potentiell livsmiljö för arten. I bedömningarna har projektet också konstaterats splittra skogbevuxna miljöer som lämpar sig för arten och det konstateras att man inte har utrett vilka rutter arten använder sig av. Störningar under driften har bedömts ha små konsekvenser för arten.

Forststyrelsen har i sitt utlåtande lyft fram att när det gäller flygekorre, ska man granska konsekvenser för ekologiska förbindelser och i fråga om elöverföringen ska man också granska vilka konsekvenser de har för strukturdragen när det gäller splittring av livsmiljöer som lämpar sig för arten.

Enligt bedömningsbeskrivningen skulle området för vindkraftsproduktion inte ha konsekvenser för åkergrodans livsmiljöer, för arten har inte observerats i utredningarna år 2023. Vid bedömningen av elöverföringsrutterna nämns arten inte alls, och därför anser kontaktmyndigheten att uppgifterna om förekomsten av arten eller uteslutandet av att arten förekommer är bristfälliga och att bedömningen bör preciseras i den fortsatta planeringen.

På basis av projektets utredningar har det konstaterats att uttern använder sig av Päkinluoma åtminstone som förbindelseled i området av elöverföringsrutten SVE1 och det konstateras att arten sannolikt rör sig i området SVE2 i Teuvanjoki–Tjöck å. I utredningarna har man inte konstaterat föröknings- eller rastplatser för utter i området för vindkraftsproduktion. Kontaktmyndigheten anser att bedömningarna som gäller arten är grova när det kommer till att identifiera konsekvensmekanismer. Potentialen för föröknings- och rastplatser för arten eller uteslutandet av dem i närheten av byggplatser och särskilt vid överskridningsställen för elöverföringen bör göras innan tillståndsfaserna för projektet.

Stora rovdjur (lo och björn)

Av de stora rovdjuren har lo och björn konstaterats vara potentiella arter enligt habitatdirektivets bilaga IV(a) i projektets influensområde. I bedömningsbeskrivningen framförs en utredning av snöspår år 2023 och det konstateras att det inte har gjorts observationer om stora rovdjur. Dessutom har man framfört observationsmaterial från Naturresursinstitutet. På basis av intervjuer med jägare har man i Östermark och Bötom observerat alla stora rovdjursarter i viltkameror.

I bedömningsbeskrivningen har konsekvenserna för stora rovdjur inte specificerats från de allmänna konsekvenserna för direktivarter. När det gäller björn och lo är det utmanande att identifiera en föröknings- och rastplats för direktivarterna och bedömningarna som nu har gjorts och precisionen i dem grundar sig inte på en uteslutande bedömning av motstridighet mot naturvårdslagen, vilket är bra att beakta i den fortsatta planeringen av projektet.

Sotnätfjäril

I bedömningsbeskrivningen framförs att det i fältutredningar år 2025 har gjorts observationer av sotnätfjäril i projektområdet och en utredning över arten har framförts som bilaga till bedömningsbeskrivningen. Sotnätfjärilen har i naturvårdslagen (77 §) och i naturvårdsförordningen (8 §, bilaga 6) fastställts som en art som kräver särskilt skydd. Den är dessutom starkt hotad och en fridlyst dagfjäril, som förekommer särskilt i de sydvästra delarna av landskapet Södra Österbotten.

Kontaktmyndigheten konstaterar att betydelsen av projektets konsekvenser för en art som enligt naturvårdslagen kräver särskilt skydd inte entydigt har framförts i bedömningsbeskrivningen. Artens känslighet för projektets konsekvenser har dock tolkats vara stor med rätt grunder. I projektets utredningar konstaterades att arten förekommer i projektområdet på 13 olika habitatfläckar och dessutom i området av elöverföringsrutt SVE1. I bedömningarna har man konstaterat att byggandet medför tillfälliga störningar för arten. Deras omfattning varierar beroende på när byggandet infaller tidsmässigt och hur stolparna placeras. Kontaktmyndigheten anser bedömningarna av artens förekomster vara bristfälliga och konstaterar att de behöver preciseras.

Kontaktmyndigheten anser att risken för att artens förekomster och habitat går förlorade i fortsättningen noga ska identifieras och uteslutas. Enligt 77 § i naturvårdslagen är det förbjudet att förstöra eller försämra förekomstplatser som viktiga för bevarandet av särskilt skyddade arter. Ändringsförbudet gäller efter att Tillstånds- och tillsynsverket har fattat ett beslut om områdets gränser och gett beslutet för kännedom till områdets ägare och innehavare.

Södra Österbottens förbund har i sitt utlåtande betonat att sotnätfjärilen ska beaktas i projektplaneringen, eftersom arten är en ansvarsart i landskapet.

5.8 Konsekvenser för skyddsområden, Naturaområden och ekologiska förbindelser

I samband med bedömningsbeskrivningen har det gjorts en bedömning om behovet av Naturabedömning för Naturaområdet Lutakkoneva (FI0800014, SAC) och som slutledning av detta har konstaterats att en Naturabedömning inte skulle behövas. Kontaktmyndigheten anser att det för projektets del inte är nödvändigt att utarbeta en egentlig Naturabedömning enligt 35 § i naturvårdslagen för Naturaområdet Lutakkoneva på grund av det relativt långa avståndet, varvid det inte uppstår indirekta konsekvenser för naturtyperna som utgör skyddsgrund för området.

I bedömningsbeskrivningen har man lyft fram Lapinneva och Hautakallio, som är objekt som ingår i det frivilliga skyddsprogrammet METSO. Avståndet till Lapinneva är cirka 100 meter i de båda projektalternativen. I bedömningen har man konstaterat att konsekvensens omfattning beror på hur mycket servicevägen i anslutning till projektet utvidgas i riktning mot skyddsprogrammets område. I bedömningen har man inte identifierat indirekta hydrologiska förändringar av byggande som görs inom hundra meters radie eller beaktat arterna (inklusive fågelbeståndet) vid objekten. Kontaktmyndigheten anser att konsekvensbedömningen som gäller METSO-objektet Lapinneva är bristfällig och hänvisar till Forststyrelsens utlåtande där det konstateras att syftet med METSO-programmets objekt är att skydda skogsnaturtyper och arter i dem. I denna granskning ligger objekten i Lautamäki projektområde i FINIBA-området Sydbottens skogar och syftet med dem är att bevara skogsnaturtyper och särskilt livsmiljöerna för fågelbeståndet i gammelskogar. Kontaktmyndigheten betonar Forststyrelsens utlåtande om konsekvenserna och konstaterar att projektets allmänna inverkan splittrar skogsområden och den kontinuerliga störningseffekten på det närliggande METSO-objektet försämrar livsmiljöerna för fågelbeståndet och andra arter i gammelskog. Kontaktmyndigheten uppmanar därför till att

precisera placeringen av kraftverken för att i tillräcklig omfattning beakta naturvärdena och bevara syftet med objekten i mångfaldsprogrammet.

I projektets influensområde ligger Suksenjärvi, som är ett fågelvattenobjekt inom HELMI-programmet. Man har bedömt att lindriga bullerkonsekvenser under byggnadstiden orsakas för det från kraftverksplatserna på ungefär en kilometers avstånd. I projektets utredningar och anskaffning av bakgrundsmaterial har objektet inte beaktats. Kontaktmyndigheten anser att det finns brister i bedömningen av konsekvenserna för fågelbeståndet i fråga om värdena för det aktuella objektet och uppmanar till preciseringar, då man i framtiden granskar lindringsmetoder för projektets konsekvenser för fågelbeståndet. Suksenjärvi nämns också i landskapsförbundets utlåtande och där uppmanar man till att trygga förutsättningarna för rekreationsändamål samt utveckla dem.

Enligt bedömningsbeskrivningen finns det inga betydande ekologiska förbindelser i projektets influensområde, och uppgiften baserar sig på beteckningarna i Södra Österbottens landskapsplan. I bedömningsbeskrivningen konstateras det att vindkraftverken inte ger upphov till en barriäreffekt för arterna.

Forststyrelsen framför i sitt utlåtande att förutom konsekvenserna för enskilda arter bör konsekvenserna för ekologiska förbindelser granskas med tanke på konnektiviteten av naturobjekt, och det konstateras också att någon form av barriäreffekt uppstår för arter som undviker vindkraftverk. Kontaktmyndigheten konstaterar samma sak och en väsentlig del av en ändamålsenlig konsekvensbedömning är att granska att förbindelserna särskilt mellan skyddsområdena är fungerande. Det ansågs inte finnas behov av en egentlig Naturabedömning för Naturaområdet Lutakkoneva. Däremot utgör flygekorrens förbindelser vidare från Naturaområdet en väsentlig del av granskningen av de större ekologiska förbindelserna. Det är skäl att i den fortsatta planeringen precisera Lautamäki vindkraftsprojekts andel och betydelse för funktionen de ekologiska förbindelserna både på landskapsnivå och mer specifikt regionalt samt ange eventuella lindringsåtgärder.

5.9 Konsekvenser för vegetationen och värdefulla naturobjekt

Enligt bedömningsbeskrivningen förekommer det i området av de båda projektalternativen för vindkraftsproduktion ALT1 och ALT2 beaktansvärda och hotade naturtyper (värdeklasser 3–4) och tre naturtyper för småvatten enligt vattenlagen (värdeklass 1). I området av elöverföringsalternativ SVE2 ligger objekt som har klassats i värdeklass 4. Betydelsen av konsekvenserna för värdefulla naturobjekt har konstaterats vara måttliga negativa för båda projektalternativen och för elöverföringsrutten SVE2.

Kontaktmyndigheten anser att växtlighets- och naturtypskonsekvenserna som genomförts i projektet är tillräckliga och sammanfaller med bedömningen om betydelsen av konsekvenserna för växtligheten och naturtyperna. I bedömningsbeskrivningen framförs lindringsåtgärder, med vilka de skadliga konsekvenserna för växtligheten och naturtyperna kan minskas eller undvikas. Kontaktmyndigheten konstaterar att i den fortsatta planeringen av projektet är det skäl att beakta dessa lindrande åtgärder som framförts i bedömningsbeskrivningen.

5.10 Övriga miljökonsekvenser

Kontaktmyndigheten sammanställer nedan andra, till betydelsen mindre konsekvenser och konstaterar eventuella osäkerheter som ansluter sig till material och utredningar som ligger till botten för bedömningarna eller aspekter som bör beaktas i den fortsatta planeringen. Observationerna är väsentliga för den fortsatta behandlingen av projektet, varför kontaktmyndigheten anser det vara nödvändigt att framföra dem som en del av den motiverade slutsatsen.

5.10.1 Konsekvenser för mark- och berggrunden

Områdets mark- och berggrund samt marktäkten i projektområdet har beskrivits i bedömningsbeskrivningen och konsekvenserna för dem har enligt kontaktmyndigheten bedömts på tillräcklig nivå. Kontaktmyndigheten konstaterar att det är skäl att noggrannare utreda sura sulfatjordar i projektområdet i samband med noggrannare undersökningar av kraftverksplatserna och övriga byggfunktioner. Kontaktmyndigheten uppmanar till att iaktta GTK:s utlåtande, där det framförs att särdrag i områdets berggrund utgörs av en diabasgång samt skjuvzonen Seinäjoki–Bötom. GTK har konstaterat att det i dessa områden kan vara utmanande att förankra vindkraftsfundamenten i berget genom bultning på grund av det uppspruckna berget.

5.10.2 Konsekvenser för grundvattnen

Konsekvenserna för de klassificerade grundvattenområdena har bedömts vara små negativa till betydelsen i de båda produktionsalternativen och i elöverföringsalternativen. Kontaktmyndigheten anser att i bedömningsbeskrivningen har man i tillräcklig omfattning identifierat projektets mest centrala konsekvenser för grundvattnet och som ansluter till projektets byggåtgärder och anslutande markberedningsåtgärder. Kontaktmyndigheten anser det på basis av bedömningen vara korrekt att projektet inte medför betydande konsekvenser för klassificerade grundvattenområden.

Kontaktmyndigheten tillägger dock att nya vägar, förstärkningar av vägar eller kabeldragningar ämnade för projektet inte skall planeras i grundvattenområden med tank på grundvattenskyddet, och inte heller transporter ska planeras längs ruttalternativ som ligger i grundvattenområden. Detta gäller eventuellt förbindelsen i södra delen av Tervaskangas. Kontaktmyndigheten uppmanar att ta i beaktande utlåtandet från Bötom kommun. Enligt det ska inte en vägförbindelse byggas från Pääroosintie och Sivintie i Bötom kommun för att trygga vattenförsörjningen från Kärmesharju, och trafiken under byggnadstiden ska inte ledas längs Pääroosintie och Sivintie.

5.10.3 Konsekvenser för radarverksamheten, telekommunikationen och säkerheten

I bedömningsbeskrivningen har säkerhetskonsekvenser granskats med tanke på risker i arbetssäkerheten under byggnadstiden samt trafiksäkerheten i fråga om transporter. Dessutom har det konstaterats risken för iskast från vindkraftverken, att vindkraftverk går sönder samt att det inträffar olyckor och störningssituationer. Projektet har inte

konstaterats ha konsekvenser för Försvarsmaktens verksamhet eller för flygtrafiken, och projektets konsekvenser för framställandet av väderleksuppgifter bedöms vara små. Som helhet har konsekvenserna för säkerheten bedömts vara måttliga negativa i alternativ ALT1, eftersom det i influensområdet finns flera fastigheter som betecknats som fritidsbostäder. I alternativ ALT2 anses konsekvenserna vara små negativa.

I projektområdet och i influensområdet ligger det konstruktioner och leder som används för friluftsliv. Kontaktmyndigheten konstaterar att det i beskrivningen inte i tillräcklig omfattning har framförts den eventuella risken för iskast gällande konstruktionerna för friluftsliv, fastän risken på generell nivå har identifierats. Södra Österbottens förbund har också i sitt utlåtande framfört att på basis av det som uttrycks i beskrivningen förblir det oklart om det i framtiden vore möjligt att utveckla och använda den i landskapsplanen anvisade riktgivande friluftsleden på nuvarande plats om projektet förverkligas.

I fråga om kommunikationsförbindelser och telekommunikation konstateras att det ligger flera radio- och tv-stationer i närheten av Lautamäki vindkraftsområde. Lautamäki vindkraftsområde ligger i den östra delen av synlighetsområdet för Bötombergens radio- och tv-station i Kristinestad. I de båda alternativen ligger vindkraftverken i Lautamäki mellan Bötombergens radio- och tv-station samt Perälä by i Östermark och bosättningen i Östermark tätort. I alternativ ALT ligger vindkraftverken också mellan fritidsbostäderna och Bötombergens radio- och tv-station. Lautamäki vindkraftsprojekt kan orsaka störningar för radio- och tv-mottagningen i dessa bostäder. I fråga om de sammantagna konsekvenserna för telekommunikationen konstateras det i bedömningsbeskrivningen att om alla projekt i närområdet förverkligas, kan radio- och tv-signalerna i närheten försvagas. I bedömningsbeskrivningen konstateras att i fråga om signalen till antenn-tv är det möjligt med reparationsåtgärder. Kontaktmyndigheten påpekar att projektaktören är skyldig att ersätta de störningar som projektet medför för mottagningen av antenn-tv.

Kontaktmyndigheten hänvisar till Meteorologiska institutets utlåtande där det konstateras att om flera projekt förverkligas, kan de sammantagna konsekvenserna av projektet orsaka betydande störningsekon i väderradarmätningarna och på det sättet i områdets varningstjänster. Meteorologiska institutet nämner också att kompensationsmätningar ska förutsättas i områden med flera vindkraftsprojekt.

Kontaktmyndigheten uppmanar till att i den fortsatta planeringen iaktta de anvisningar som Södra Österbottens räddningsverk framför i sitt utlåtande med tanke på säkerheten för planeringen av vindkraftsprojekt.

5.10.4 Konsekvenser för naturresurserna

I bedömningsbeskrivningen har man på vederbörligt sätt beskrivit de två stenmaterialområdena, för vilka det finns marktäktstillstånd. Dessutom finns i området av ALT1 Knökkämäki, ett område som GTK bedömt innehålla mineraltillgångar i form av bergsten, och som i landskapsplanen har anvisats som betydande i fråga om kvantitet, kvalitet och läge. Tillgångar av denna typ är viktig när det gäller byggande, underhåll av infrastruktur och försörjningsberedskapen. Att placera ett vindkraftverk på tillgången

strider mot målen i landskapsplan, eftersom permanent byggande förhindrar utnyttjandet av tillgången under kraftverkets driftstid. I bedömningsbeskrivningen konstateras att det i området emellertid finns andra tillgångar av stenmaterial.

Kontaktmyndigheten påminner om att projektet inte kan vara i strid med landskapsplanen och uppmanar som en lindringsåtgärd att på nytt granska kraftverksplatserna som ligger i området av Knökkämäki mineraltillgång.

Enligt bedömningsbeskrivningen strävar man efter att skaffa sten- och jordmaterial till Lautamäkiprojektet i projektområdet, eller så nära som möjligt bl.a. för att minimera transportsträckorna och trafikkonsekvenserna, vilket kontaktmyndigheten anser vara ett bra mål.

5.11 Kumulativa effekter

I de utlåtanden och åsikter som lämnats in till kontaktmyndigheten betonas de kumulativa effekterna av de många vindkraftverken i regionen. Enligt responsen anses bedömningen av kumulativa effekter vara särskilt viktigt med tanke på konsekvenserna som riktas till fågelbeståndet, landskapet och människornas levnadsförhållanden (buller, rörliga skuggor). I utlåtandena och åsikterna anses bedömningen av de sammantagna konsekvenserna vara begränsad och otillräcklig.

Kontaktmyndigheten anser att det är skäl att realistiskt granska de kumulativa konsekvenserna som riktas till fågelbeståndet och till ekologiska förbindelser. I samma influensområde är projektplaneringen ännu i samma planeringssituation för flera vindkraftsprojekt och uppkomsten av verklig samverkan och dess betydelse är ännu osäker. Det är dock realistiskt att granska markanvändningsplaneringens nuvarande situation vid bedömning av mekanismerna för förändringen i landskapet, djurlivets levnadsområden, vandringsleder, ekologiska förbindelser och kollisionsriskerna som riktas till samma influensområde.

När det gäller konsekvenser i form av buller och rörliga skuggor samt landskapskonsekvenser konstaterar kontaktmyndigheten samma sak som konstaterats i flera utlåtanden: vissa bebyggelseområden och byar hotar bli omringade av vindkraftsprojekt, och detta betonar den negativa effekten för boendetrivseln. I fråga om buller är det skäl att beakta de kumulativa effekterna, som lyfts fram i Kauhajoki stads utlåtande, och att de inte får förhindra driften och förverkligandet av andra vindkraftverk som redan byggts eller fått tillstånd i samma bulleområde. Sammantagna konsekvenser av rörliga skuggor ska utredas noggrannare i Mörtmark by, påpekar kontaktmyndigheten med hänvisning till utlåtandet från Bötom kommun att de sammantagna konsekvenserna av rörliga skuggor från Lautamäkiprojektet tillsammans med Pjelax vindpark som är i drift väster om byn och Åback vindpark, som planeras söder om byn.

Tillstånds- och tillsynsverket

Motiverad slutsats
4.11.2026
LVV-U/23041/2026
Offentlig

6 Planer och tillstånd som förutsätts för projektet samt beaktande av bedömningen i tillståndsförfarandet och tillståndet

6.1 Planer och tillstånd som förutsätts för projektet

I bedömningsbeskrivningen framförs på tillbörligt sätt de tillstånd och anmälningsbehov som förutsätts för projektet. Kontaktmyndigheten lyfter fram följande som gäller tillstånd, planer och meddelanden som förutsätts för projektet.

Tillstånd enligt lagen om inlösningstillstånd

Kontaktmyndigheten framför att enligt 4 § i den förnyade lagen om inlösningstillstånd (1238/2023, RP 21/2023) ska kraftledningar anläggas på ett tekniskt och ekonomiskt genomförbart sätt så att olägenheterna för miljön och användningen av områdena blir så små som möjligt. Tillstånd som möjliggör genomförandet av energiöverföringsprojekt som omfattas av lagen kan innehålla mer mångsidiga och exakta bestämmelser för att förebygga betydande skadliga miljökonsekvenser (lagen om ändring av lagen om inlösningstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön 4 §, 5 §). Tillståndsmyndigheten begär Tillstånds- och tillsynsverket om ett utlåtande om en ansökan om inlösningstillstånd, där det framförs nödvändiga villkor för att begränsa betydande skadeverkningar på basis av den motiverade slutsatsen och de förändrings- och lindringsbehov som framförts i den. Tillstånds- och tillsynsverket är också tillsynsmyndighet för de villkor som meddelats i inlösningstillståndet.

Anmälan om dikning och underskridning av vattendrag

I bedömningsbeskrivningen framförs inte en noggrannare dikningsplan för vägarna och vindkraftsområdena, men i samband med projektet kan dikningarna som görs överskrida gränsen för obetydlig dikning. Kontaktmyndigheten preciserar att enligt 5 kapitlet 6 § i vattenlagen ska den som ansvarar för byggandet av projektet göra en anmälan till den statliga tillsynsmyndigheten om annan än obetydlig dikning minst 60 dygn innan dikningen inleds. I det område där byggverksamhet sker, kommer dikningarna med största sannolikhet att överskrida gränsen för obetydlig dikning, vilket innebär att en anmälan om dikning måste göras. I anmälan beskrivs hur dikningen organiseras och vilka lindringsåtgärder som behövs bland annat för att lindra belastningen och hydrologiska förändringar. För dikningar som görs i klassificerade grundvattenområden ska alltid en anmälan göras till Tillstånds- och tillsynsverket för att bedöma behovet av tillstånd enligt vattenlagen. En anmälan ska göras till Tillstånds- och tillsynsverket om installation av ledning under en kungsådra eller bäck. Anmälningsskyldigheten gäller vatten-, avlopps- eller kraftledning, datakommunikationskabel eller annan motsvarande ledning.

Bedömningen av behovet av tillstånd enligt vattenlagen har identifierats. I programskedet av projektet var det Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland som var tillståndsmyndighet enligt vattenlagen, vilket nämns också i bedömningsbeskrivningen, men i fortsättningen är det Tillstånds- och tillsynsverket som är tillståndsmyndigheten.

Tillstånd i anslutning till trafiken

Trafikavdelningen vid Livskraftscentralen i Inre Finland konstaterar i sitt utlåtande att den korrekta termen för ett avtal för placering av kablar, ledningar och rör är tillstånd för placering av kablar, ledningar och rör. Trafikavdelningen påpekar också att tillstånd som gäller landsvägar ansöks hos Livskraftscentralen i Inre Finland. Trafikavdelningen påminner om att det kan också finnas behov av att ansöka om arbetstillstånd hos Livskraftscentralen i Inre Finland, till exempel då kraftledningar anläggs enligt förfarande om inlösningstillstånd. Ytterligare kan större åtgärder på landsvägar fordra planerings- och genomförandeavtal med Livskraftscentralen i Södra Österbotten.

6.2 Beaktande av bedömningen i tillståndsförfarandet och tillståndet

Till ansökan om tillstånd för projektet bifogas bedömningsbeskrivningen och kontaktmyndighetens motiverade slutsats. Tillståndsmyndigheten ska säkerställa att den motiverade slutsatsen är aktuell när tillståndsärendet avgörs. Den projektansvarige kan vid behov, innan tillståndsärendet blir anhängigt, begära att kontaktmyndigheten framför sin syn på den motiverade slutsatsen och om den fortfarande är aktuell. Man kan bli tvungen att granska behovet av uppdatering till exempel om projektet har ändrats eller om det har förflutit lång tid sedan bedömningen gjordes.

Tillståndsmyndigheten får inte bevilja tillstånd för genomförandet av projektet eller fatta något annat jämförbart beslut innan den har tillgång till konsekvensbeskrivningen och den motiverade slutsatsen. Den motiverade slutsatsen ska ingå i tillståndsbeslutet, och resultaten av hörandena om konsekvensbeskrivningen ska beaktas på behörigt sätt i beslutet. Av beslutet ska det framgå hur konsekvensbeskrivningen och den motiverade slutsatsen har beaktats. I tillståndslagstiftningen finns dessutom mer detaljerade bestämmelser om beaktande av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

7 Den motiverade slutsatsen och information om den

Kontaktmyndigheten skickar den motiverade slutsatsen samt kopior av de utlåtanden och åsikter som inkommit om konsekvensbeskrivningen till den projektansvarige.

Den motiverade slutsatsen skickas för kännedom till de myndigheter som behandlar projektet, influensområdets kommuner, landskapsförbunden och andra berörda myndigheter.

Den motiverade slutsatsen delges genom offentlig kungörelse i enlighet med 23 § i MKB-lagen. Ytterligare finns den motiverade slutsatsen och inlämnade utlåtanden till påseende i webbtjänsten miljo.fi på adress: www.miljo.fi/lautamaki-vindkraft-MKB.

8 Avgift, fastställande av avgiften och möjlighet till rättelse av avgiften

Prestationsavgiften är 13 400 euro.

Tillstånds- och tillsynsverket

Motiverad slutsats
4.11.2026
LVV-U/23041/2026
Offentlig

Den avgift som tas ut för kontaktmyndighetens motiverade slutsats har fastställts utifrån den arbetsmängd som projektet krävt (14–23 dagsverken). Avgiften fastställs på basis av förordningen om Tillstånds- och tillsynsverkets avgifter.

En betalningsskyldig som anser att ett fel har begåtts vid fastställande av avgiften för den motiverade slutsatsen kan begära omprövning hos Tillstånds- och tillsynsverket inom sex månader från dagen då denna motiverade slutsats gavs.

9 Tillämpade rättsnormer

- Lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) 19 och 23 §
- Statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017) 4 §
- Lagen om grunder för avgifter till staten (150/1992) 8 §
- Statsrådets förordning (1177/5) om Tillstånds- och tillsynsverkets avgiftsbelagda prestationer år 2026, 1 §

I beredningen av den motiverade slutsatsen har följande sakkunniga vid Tillstånds- och tillsynsverket deltagit: översinspektörerna Harri Kovakoski, Anniina Aaltonen, Larri Liikonen, Jussi Telaranta och Pia Vesisenaho samt vattenhushållningsexpert Maria Timonen.

Detta dokument har godkänts i ämbetsverkets elektroniska ärendehanteringssystem. Ärendet har föredragits av överinspektör Emma Keränen och avgjorts av överinspektör Minna Takalo.

Bilagor	Anvisning om yrkande på rättelse av avgift
Sändlista	Lagstadgad sändlista
För kännedom	De som gett utlåtande (elektroniskt)

Tillstånds- och tillsynsverket
Postadress: PB 20, 13035 LVV
Telefonväxel 0295 254 000
registratur@lvv.fi | lvv.fi

Tillstånds- och tillsynsverket

Motiverad slutsats
4.11.2026
LVV-U/23041/2026
Offentlig